پەیامە خۆشەکان

منتدى إقرأ الثقافي
www.iqra.ahlamontada.com

نووسەرێک ژ پەیامێن نوور

نڤیسین
سەعیدێ نوورسی

وەرگێران
جیهاد سندی

پەیاما نەخۆشان

بەدیعوززمان سەعیدێ نوورسی

❖ ناڤێ بەرتووکێ: پەیاما نەخۆشان (Hastalar Risalesi)

❖ نڤیسەر: سەعید نوورسی

❖ وەرگێڕ: جیهاد ڕەمەزان

❖ پێداچوون: بیلال ڕەمەزان

❖ ژمارا سپاردنێ: ٢٣ / ٢٧٣٣/ D_

❖ چاپا نێکێ: ٢٠٢٣

❖ تیراژ: ٢٠٠ دانە

کورتەپەیف و تێبینییا وەرگێڕی

ب ناڤێ خودایێ مەزن و دلۆڤان، سوپاس و ستایش بۆ چێکەرێ ئەرد و ئەسمانان، سەلات و سەلام ل سەر نەبییێ ئینس و جانان...

ئەز خۆ گەلەك بەختەوەر دبینم کو ب ئانەهی و تەوفیقا خودایێ مەزن من شیایی بەشەکێ بچویك ژ پەیامێن نوور ژ زمانێ تورکی وەرگێرم بۆ زمانێ کوردی(شێوەزارێ بادینی)، و بەردەوامم لسەر وەرگێرانێ. هەلبەت وەرگێرانا پەرتووکێن زانا و نویکەرەکێ مەزن مینا سەیدا سەعیدێ نوورسی (خودێ ژێ رازی بیت) دەریایا زانستی، نە یا ب ساناهییە. ب تایبەت ئەو زمانێ سەیدایی بکارئینایی، زمانەکێ ئەدەبی و تورکیەکا پڕ ژ پەیڤێن بیانی نەخاسمە پەیڤێن عەرەبی، فارسی و کوردی. ئەو کەسێ پەیامێن نۆڕ خواندبیت (ب تورکی یان ژی ژ وەرگێرانا وێ ب چ زمان بیت)، دێ زانیت کو شێواز و زمانێ وێ گەلەك یێ جیاواز و تایبەتە، جیاوازی و تایبەتییەکا کاریگەر، بالکێش و ڕاکێشەر. لەورا من ژی ب هەمی شیانێن خۆڤە هەوڵ دایە ئەڤی شێوازی بپارێزم و نەگوهۆڕم. و ل هندەك جهان من هەر ئەو پەیڤ و زاراڤە بکارئینایە ئەوێن سەیدایی بکارئینایین، ب تایبەت ل دەما بەحس ل ناڤ و سالۆخەتێن خودایێ مەزن دهێتە کرن بۆ نموونە: (جەمیلێ زولجەلال، حاکمێ ئەزەلی، قەدیرێ ڕەحیم...هتد)

ل دویماهیێ ژ دل و جان سوپاسییا ئەوان هەمی برادەران دکەم یێن هاریکاریا من کرین، و ئەز پشترِاستم کو ئەڤە بەرهەمێ ئیخلاس و دوعایێن ئەوانە.

یا رەب تو ل گونەهێن مە ببورە، مە بۆ خۆ بەندە قەبویل بکە، و هەتا تو ئەمانەتێ خۆ ژ مە وەردگری مە ل سەر ئەمانەتێ خۆ دەستپاك و رِاستگو بکە. ئامین.

جیهاد رِەمەزان

تێبینی و لێبورین

ئەف نامە ب شێوەیەکێ وەسا ب لەز هاتییە نڤیسین، کو هەتا نها چ جاران مە ب ئەڤی رەنگی ب لەز نە نڤیسیە. ل سەر ئەڤێ چەندێرا هند دەم ژی د دەست مەدا نەبوو ئەم وەکی نڤیسینێن خۆ یێن بەرێ پێداچوونێ ل سەر خەلەتییێن زمانی بکەین، ب تنێ مە شیا جارەکێ ب چاڤان د سەردا بچین. ئانکو هەر وەکی نڤیسینا خۆ یا دەستپێکێ تێکەل یا مای. و ئەو هزروبیرێن فطری یێن هاتین سەر دلێ مە ژبەرکو دا تێک نەچن، مە ب پێدڤی نەدیت ئەم دووبارە پێداچوونێ ل سەر بکەین. ئەو کەسێن ئەڤێ پەیامێ دخوینن ب تایبەت کەسێن نەخوێش، ژبەر گرانی و زڤریا هندەك پەیڤان بلا دلتەنگ و بێزار نەبن، و بۆ من ژی دوعا بکەن.

(ئەف نامە چار دەمژمێر و نیڤاندا هاتییە نڤیسین،

بەلێ روشدی، بەلێ رەنفەت، بەلێ خەسرەو، بەلێ سەعید)

بریسکا بیست و پێنجێ

(ژ بیست وپێنج دەرمانان پێکدهێت)

ئەف بریسکە وەکو مەرهەمەك و خۆزبیرڤەکرنەك و ڕەچەتەیەکا مەعنەوی و خواستنا سلاّمەتییێ بۆ نەخۆشان هاتییە نڤیسین.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

﴿الَّذِينَ إِذَا أَصَابَتْهُمْ مُصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلّٰهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ *

وَالَّذِي هُوَ يُطْعِمُنِي وَيَسْقِينِ * وَإِذَا مَرِضْتُ فَهُوَ يَشْفِينِ﴾

د ئەڤێ بریسکێدا ئەم دێ بیست و پێنج دەرمانان ژبۆ نەخۆشان (کو نەخۆش جۆرەك ژ دەھ جۆرێن مرۆڤان پێکدئینن) دەنە دیارکرن، دا کو ببنە مەرهەمەك ب مفا و خۆزبیرڤەکرنەکا ڕاستەقینە بۆ نەخۆشان.

دەرمانێ ئێکێ؛

ئەی نەخۆشێ بێچارە ب خەم نەکەڤە، یێ ب هەدار بە

نەخۆشییا تە ژبۆ تە نە دەردە بەلکو ب ئاوایەکێ ژ ئاوایان دەرمانە.

چنکو ژیان سەرمایەکە دچیت. کو ئەڤ سەرمایە بێ بەرهەم بیت دێ هندا بیت. هەروەسا ئەگەر مرۆڤ غافل بیت، و د خۆشیادا بیت عەمر گەلەك زوو دەرباز دبیت. نەخۆشی ئەوێ سەرمایەیا تە ب قازانجێن مەزن بەرهەمدار و زەنگین دکەت، ل سەر ئەڤێ چەندێرا ژی ناهێلیت ژییێ تە ب لەز دەرباز بیت، دگریت و ژیێ تە درێژ دکەت. هەتا بەرهەمێ خۆ ددەت، پاشی دهێلیت و دچیت. ها ئەڤ گۆتنە ژی ئەڤا ل سەر زمانان بوویە داستان ئاماژەیێ ددەت هندێ کو عەمر ب نەخۆشیان درێژ دبیت؛

«وەختێ نەخۆشییان گەلەك درێژە

و یێ خۆشیان ژی گەلەك کورتە»

دەرمانێ دووێ:

ئەی نەخۆشێ بێ سەبر!

سەبری بکێشە، بەلکو شوکرێ بکە. ئەڤ نەخۆشیا تە دشێت هەر خولەکەکا ژیێ تە بینیتە رێزا دەمژمێرەکێ. چنکو عیبادەت دبنە دوو بەش؛ بەشێ نێکێ : عیبادەتێ موسبەتە، کو دبنە ئەڤ عیبادەتێن دیار وەك نڤێژ و دوعایان. یێ دی ژی عیبادەتێ مەنفییە، عیبادەتێ ئەوی کەسێ موصیبەت ب سەردا هاتییە کو ب رێیا نەخۆشی و موصیبەتا خۆ ب بێ هێزی و لاوازییا خۆ دحەسیت، و پەنایا خۆ بۆ لایێ خالقێ رەحیم دبەت و لاڤایان ژێ دکەت، و ب ئەڤی شێوەی ئەڤ عیبادەتە دبیتە خۆدیکەك بۆ عیبادەتەکێ خالص و بێ ڕیاء. بەلێ، هەروەسان د ڕیوایەتێن سەحیحدا هاتیە کو "ئەو عەمرێ ب نەخۆشیان دەرباز بیت (ب مەرجێ کو گازندە نەهێنەکرن) هەمی ب عیبادەت دهێتە هەژمارتن بۆ مرۆڤێ باوەردار" و هەتا د هندەك ڕیوایەتێن سەحیح و کەشفییاتێن سادەدا هاتیە دووپاتکرن کو هەر خولەکەکا هندەك نەخۆشێن شوکردار و سەبرکێش وەکی دەمژمێرەکێ و یا هندەك کەسێن کامل ژی وەکی ڕۆژەکا عیبادەتییە.

ئەف نەخۆشیا هوسا (خولەکەکا ژیێ تە دنینیتە پڕڕا هزار خولەکان) و ژیەکێ درێژ بدەست تەفە دنینیت گازندەیان ژێنەکە بەلکو سوپاسیا نەوێ بکە.

دەرمانێ سێیێ:

ئەی نەخۆشێ بێ تەحەمول!

بەردەوام چوونا مرۆڤان ژ دونیایێ و پیربوونا گەنجان و و بەردەوام زڤرینا مرۆڤی دناف نەمان و ژێکڤەبوونێدا، بەلگە و دیدەڤانە ل سەر هندێ کو مرۆڤ نە ژبۆ کەیف و خۆشیێ هاتیە دونیایێ. هەروسا ل دەمەکێدا کو مرۆڤ ژ هەمی بوونەوەر و چێکریان ب قیمەت و بلندترە و ژ نالیێ نەندامێن لەشێ خۆ ژیڤە ژ هەمیان زەنگینترە هەتا نەوی ڕادەی کو ئەم دشێین بێژین پادشاهێ هەموو بونەوەرایە، بەلێپا ژبەرکو دشێت هزرا خۆ د خۆشییێن بووری و نەخۆشییێن بهێتدا بکەت ل گورەی گیانەوەران ل پلا هەری نزم دهێت، ب ئەڤێ چەندێ ب تنێ مرۆڤ ژیانەکا ب خەم و ناستەنگ دەرباز دکەت. نەخۆ مرۆڤ نە ب تنێ دا ب خۆشی بژیت و ژیێ خۆ ب رحەتی وکەیف و سەعادەت دەرباز بکەت هاتیە دونیایێ. بەلکو ئەف ئینسانێ سەرمایەکا مەزن د دەستاندا، ژبۆ بازرگانیکرن

و ب دەستڤەئینانا بەختەوەریا بێ دویماهی یێ هاتییە ڤێرێ، ئەو سەرمایەیا د دەستان ژیدا عەمرە.

ئەگەر کو نەخۆشی نەبن، ساخلەمی غەفلەتێ ددەت، دونیایێ ل بەر مرۆڤی خۆش دکەت، ئاخرەتێ ژبیرا مرۆڤی دبەت. نەڤێت مرن و ئاخرەتێ لبیرا مرۆڤی بینیت، سەرمایەیا عەمرێ مرۆڤی ب هەروە و بێ مفا دەمەزێخیت.

نەخۆشی ژی ژ نیشکەکێڤە چاڤێن تە ڤەدکەت، و دبێژیتە کەلواش و جەستەیێ تە، «بزانە تو نە نەمری، تو نەسەربەردایی، تە کارەك یێ هەی، دەست ژ غرۆورێ بەردە، هزرا خۆ د چێکەرێ خۆدا بکە، بزانە تو دێ چییە د گۆرێدا ، هوسا خۆ ئامادە بکە!». ها ب نەڤێ دیتنێ نەخۆشی، بۆ مرۆڤی شیرەتکارەك وەسایە کو ج جاران مرۆڤی ناخاپینیت و رێنیشاندەرەکێ هشیارکەرە. ژبەر نەڤێ چەندێ گازندەیان نە، بەلکو د نەڤێ هێلێدا سوپاسیا نەخۆشییێ بکە. ئەگەر کو گەلەك گران ژی بیت دڤێت یێ سەبرکێش بی.

دەرمانێ چارێ؛

ئەی نەخۆشێ گازندەکەر!

حەقێ تە نە گازندەنە، بەلکو سەبر وسوپاسینە. چنکو کەلواشێ تە ب هەمی ئەندام و ئامیرەیێن خۆڤە نە مولکێ تەنە، تە ئەو نە ئافراندینە و تە ژ چ بازاڕان ژی نەکڕینە. نەخۆ ئەو مولکێ ئێکێ دییە و خودانێ مولکی چاوا بڤێت دێ وسا ڕەفتارێ د مولکێ خۆدا کەت.

کاچەوا د پەیڤا بیست و شەشێدا هاتیە گۆتن "بۆ نموونە کەسەکێ گەلەك زەنگین و سنعەتکار، ژبەر کو دا زەنگینی وسنعەتێ خۆ بێ لاو پیشان بدەت، ل بەرانبەری پارەیەکێ کەسەکێ ڕادسپێریت (ب کرێ دگریت)وەکو نمایشکەر، داکو بۆ ماوەیێ دەمژمێرەکێ ئەو جلوبەرگێن گەلەك جوان و خەملاندی بێن ئەوی دورین و دروستکرین، ل بەر خۆبکەت و پیشانی خەلکێ بدەت. ئەڤ کەسێ زەنگین وسنعەتکار ژی بکەیفا خۆ گوهۆڕینا دئێخیتە ئەڤان تشتان، دبرێت، کورت دکەت، درێژ دکەت....هتد

گەلۆ ئەڤ هەژارێ کرێگرتی و جلوبەرگ ل بەر خۆ کرین ماف هەیە بێژیتە ئەوی کەسی؛ تو گەلەك من وەستینی ب ڕوینشتن و ڕابینێڤە، ژبەرکو دا جلوبەرگێن تە جوان دیار بکەن تو جوانیا من تێکدبەی؟

یان ژی دشێت بێژیت، ئەڤە نەحەقی و بێ وژدانییە تو دگەل من دکەی؟ "

ئەی نەخۆش! هەرومکی ئەڤێ نموونەیێ، صانعێ زولجەلال ، جلکەکێ کەلواشی بێ پڕ ژ هەستێن نورانی ل بەر تە کرییە مینا چاف، گوھ مێشك و دل، فێجا ژبەرکو دا نەخش و جوانییا باشنافێن خۆ پیشان بدەت گەلەك ڕەوشان بسەر تەدا دئینیت و ب کەیفا خۆ گوھۆڕینا ل تە پەیدا دکەت. چاوا کو تو ب برسێ نافێ ئەوی بێ ڕەززاق ناسدکی، نافێ ئەوی بێ شافی ژی ب نەخۆشیا خۆ بزانە.

ژبەرکو نەخۆشی و موصیبەت هندەك حوکمێن نافێن ئەوی پیشان ددەن، د نافا ئەواندا حیکمەتێن پڕ ب نۆڕ، دلۆڤانییێن بریسقەدار و د نافا ئەوان بریسکاندا گەلەك جوانییێن هەین. ئەگەر پەردە ڕابیت، ل پشت پەردەیا ئەوێ نەخۆشییا کەربێن تە ژێڤەدبیت، تو دێ ڕامانێن گەلەك خۆشتڤی و جوان بینی.

دەرمانێ پێنجێ:

ئەی ئەو کەسێ نەخۆشی ب سەردا هاتی!

ل ئەڤی سەردەمی ب سەربوریێن خۆ ئەز پێ گەهشتیم ئەوێ قەناعەتێ کو نەخۆشی ژبۆ هندەکان قەنجییەکا ئیلاهی و خەلاتەکێ رەحمانییە. دگەل هندێ کو ئەز نە کەسەکێ هەژیمە لێ ئەڤە هەشت-نەهـ ساڵەکن هندەك گەنج ب مەرەما دوعایان دەێن دەڤ من و ئەم هەڤ دبینین، من دیت و ئەز ل سەر هلبووم کو کیژ گەنج پێ نەخۆش بیت پتر هزرا خۆ ل ئاخرەتا خۆ دکەت ژ گەنجێن دی. سەرخۆشیا گەنجاتییێ ل دەڤ نینە. پیچەك خۆ ژ هەوەس و شەهەواتێن حەیوانی پێن دنافا غەفلەتێدا پێ رزگار کری...

من ژی سەحدکرە ئەوان و من ل بیرا ئەوان دئینا کو ئەڤ نەخۆشییێن کو مرۆڤ دشێت خۆ ل بەر بگریت هندەك قەنجییێن ئیلاهینە دگەل ئەوان. من دگوت، " برایێ من، ئەز نە ل دژی نەخۆشییا تەمە. و ژبەر ئەڤێ نەخۆشییێ ل هەمبەر تە ئەز هەست ب ج دلۆڤانییێ ناکەم و دلێ من بۆ تە نائێشیت تاکو ئەز بۆ تە دوعا بکەم. ڤێجا هەتا کو نەخۆشی ب دروستی تە هشیار دکەت، هەوڵ بدە یێ ب هەدار بی، پشتی کو نەخۆشی کارێ خۆ ب دویماهی دئینیت. خالقێ رەحیم إن شاء الله دێ چارەسەرییێ دەتە تە"

هەروەسا من گۆت، "بەشەك ژ گەنجێن وەك تە ژبەر بەلایا ساخلەمییێ دکەڤنە د غەفلەتێدا، نڤێژان تەرك دکەن، هزرا خۆ د قەبریدا ناکەن، خودێ ژبیر دکەن، ژبەر خۆشیەکا ب سەرڤە سەرڤە یا دونیەوی و ئێك دەمژمێری، زیانێ دگەهینە ژیانا خۆ یا بێ دویماهی و بێ سنوور بەلکو ژناڤ ژی دبەن. ڤێجا تو ب چاڤێ نەخۆشییێ، بێگومان ئەو جهێ کو دێ بیتە مالاّ تە قەبرێ خۆ و گەلەك وارێن ئاخرەتێ دبینی و گۆری ئەوێ ڕەفتارا دکەی. نەخۆ نەخۆشی بۆ تە ساخلەمییە و نەڤ ساخلەمییا ل دەڤ بەشەك ژ گەنجێن وەك تە ژی هەی نەخۆشییەکە."

دەرمانێ شەشێ:

ئەی نەخۆشێ ژ ئێشانێ گازندەیان دکەت!

ژ تە دپرسم، هزرا خۆ ل ژیێ خۆ بێ بووری بکە، و ئەوان رۆژێن خۆ بێن خۆش و ب کەیف و دەمێن ب بەلا و نەخۆشی دەرباز بووین بینە بیرا خۆ. چ پێنەڤێت یان تو دێ بێژی (ئوخ) یان ژی (ئاخ). ئانکو ئەزمان و دلێ تە دێ بێژن (سوپاس بۆ خودێ) یان ژی(وەی مخابن). بالا خۆ بدە من، ئەو تشتێ وەلتەکری کو تو بێژی(ئوخ، و سوپاسی ب تە دایە کرن)؛ ئەو نەخۆشییەنە ئەوێن کو ب سەرتەدا هاتین و دەرباز بووین، ئەڤ چەندە ژی خۆشییەکا مەعنەوی ل دەڤ تە پەیدا دکەت، لەوما دلێ تە سوپاسیا خودێ دکەت. چنکو ژنافچوونا نەخۆشییێ خۆشییە. ئەو نەخۆشی و موصیبەتە ب نەمانا خۆ هندەك شینوارێن خۆشییێ ل سەر روحێ دهێلن، گاڤا کو مرۆڤ هزرا خۆ لێ دکەت، مینا ئافێ خۆشی ژ رۆحێ دهەرکە، شوکر و سوپاسی ژی دلوپ دلوپ دهێنە خوار.

و ئەو تشتێ وەلتەکری کو تو بێژی (ئاخ ئاخ، وەی مخابن) ئەو دەمەنە ئەوێن ژبەری نوکە تە ب خۆشی و بەرفرەهی دەرباز کرین. ئەوان ژی ب نەمانا خۆ شینوارێن ئێشانەکا بێ دویماهی یێ هێلای د رۆحا تەدا ، کەنگی بهێنە بیرا تە نەخۆشیا تە مەزنتر لێدهێت

و حەسرەت و مخابنییێ ژ ڕوحا تە دەهەرکینیت. مادەم جاران خۆشییەکا نە شەرعی یا ئێك دەمژمێری ئێشانا سالّەکێ یا مەعنەوی ددەتە مرۆڤی. و د ئێشانەکا دەمکی و ئێك ڕۆژی یا ژ نەخۆشییێ پەیدابووی خۆشییەکا گەلەك ڕۆژی و خۆشیا خێرا نەخۆشیێ و خۆشییا بدوماهیك هاتنا نەخۆشییێ هەیە. ڤێجا ئێدی تو هزرا خۆ د خێر و ئەنجامێ ئەوێ نەخۆشیا دەمکی ئەوا نوکە بسەر تەدا هاتی بکە. بێژە «ئەڤە ژی دێ دەرباز بیت، یا هو» و ل شوینا گازندەیێ شوکرا خودێ بکە .

دەرمانێ شەشێ [1]:

ئەی برایێ من یێ کو بیرا خۆ ل خۆشی و زەوقا دونیایێ دنینیت و ژبەر نەخۆشیان دنالیتە!

ئەگەر نەف دونیایە هەتاهەتایێ مابا، ل ڕێیا مەدا مرن نەبا، و بایێ ژێکڤەبوونێ و نەمانێ نەبا، و د داهاتوودا وەرزێن مەعنەوییێن زستانێن ب باهوز ونەخۆشی نەبانا، ئەز ژی دگەل تەدا ژبۆ ڕەوشا تە ئێشم و ب خەم کەڤم. بەلێ مادەم کو دێ ڕۆژەکێ دونیا بێژیتە مە یەلا بۆ ژدەرڤە، و ژبەر گازییێن مە دێ گوهێن خۆ گریت. ژبەری ئەو مە دەربێخیت بلا ب هشیاریا ئەڤان نەخۆشییان ئەم دەست ژ حەز ژێکرنا ئەوێ بەردەین. بەری ئەو مە تەرك بکەت بلا ئەم ب دلێن خۆ هەوڵ بدەین ئەوێ تەرك بکەین. بەلێ نەخۆشی ب ڤێ ڕامانێ مە هشیاردکەت و دبێژیتە مە: «کەلواشێ تە نە ژ بەر و ئاسنان هاتییە دروستکرن، بەلکو یێ ژهندەك ماددەیێن وەسا هاتییە دروستکرن کو هەمی دەمان دبیت ژێکڤەببیت. دەست ژ غروریێ بەردە، لاوازییا خۆ بزانە، چێکەرێ خۆ بنیاسە، کارێ خۆ بزانە، و

---

[1] ب شێوەیەکێ فطری لدەمێ هزر و ئیلهام بۆ مە دهاتن، مە دوو جاران ل دویڤ ئێك دەرمانێ شەشێ نڤیسی، پاشی ژی مەنەڤییا دەستکاریێ تێدا بکەین، بەلکو ئەوێ ژی نەئینییەکا خۆ هەبیت

فێربببە کا تو بۆچی هاتییە دونیایێ!» دڵێ تە ژی ئەڤێ چەندێ هێدی ل بەر گوهێ تە دبێژیت!

هەروەسا مادەم کو زەوق و خۆشیا دونیایێ نە بەردەوامە. و ب تایبەت ئەگەر خۆشییەکا نە مەشروع بیت هەم دەمکییە، هەم ب نەخۆشییە، هەم ژی ب گونەهە. فێجا، ژبەرکو تە ئەف زەوقە یێ ژدەستدای ب هێجەتا نەخۆشییێ نەکە گری؛ بەروڤاژی ئەڤێ چەندێ هزرا خۆ د ئەوی عیبادەتێ مەعنەوی و ئەوێ خێرا ئوخرەوی یا د نەخۆشییێدا هەی بکە، هەوڵ بدە خۆشیێ ژێ ببەی.

دەرمانێ حەفتێ:

ئەی نەخۆشێ کو تاما ساخلەمییێ ژدەستدای!

نەخۆشیا تە ئەوێ خۆشییا د نیعمەتا ئیلاهی یا ساخلەمیێدا هەی بەرزمناکەت، بەروڤاژی ب تامتر و پتر لێدکەت. ژبەرکو هەر تشتێ هەردەم بەردەوام بیت کاریگەریا خۆ هندا دکەت. هەتا نەهلێ حەقیقەتێ ب ئێکدەنگی دبێژن:

"إِنَّما الأَشياءُ تُعْرَفُ بِأَضْدادِها"

ئانکو: هەر تشت ب هەڤدژێ خۆ دهێتە نیاسین. بۆ نموونە:

تاڕیاتی نەبیت ڕۆناهی ناهێتە زانین، و دێ یا بێ تام بیت. سەرما نەبیت، گەرماتی ناهێتە زانین، و دێ یا بێ زەوق بیت. برس نەبیت، خوارن ج تاما نادەت. گەرماتییا مەعیدەی نەبیت، ڤەخوارنا ئافێ دێ بێ زەوق بیت. ئێش نەبیت، سلامەتی بێ زەوق دبیت. نەساخی نەبیت ساخلەمی دێ یا بێ تام بیت.

مادەم فاطرێ حەکیم دڤێت هەمی جۆرێن قەنجییێن خۆ ب مرۆڤی بدەتە هەستکرن، و هەمی جۆرێن نیعمەتێن خۆ بدەتە ب تامکرن. دڤێت هەمی وەختان مرۆڤ شوکرا ئەوی بکەت، ژبەر نەڤێ چەندێ

د نافا مرۆڤاندا گەلەك ئامیرە ئافراندینە، داکو ئەڤ ئامیرە بشێن تاما هەمی جۆرێن نیعمەتان سەحبکەن. ج پێنەڤێت ئەڤە، ئەوێ چەندێ دیاردکەت کا چاوا ساخلەمی و خۆشییان ددەت هەروەسا دێ ئێش، نەخۆشی و دەردان ژی دەت.

ئەز پرسیارێ ژ تە دکەم، گەلۆ ئەگەر ئەڤ نەخۆشییە ل سەر یان دەست یان ژی مەعیدەیێ تە نەبایا، ئەرێ تو دا ب ئەڤێ نیعمەتا ئیلاهی یا ب تام و خوەشك ئەوا د ساخلەمییا سەر، دەست و مەعیدەیێ تەدا هەی حەسیێ و شوکرا خودێ کەی؟

هەلبەت نە شوکر بەلکی خۆ تە هزرا خۆ ژی تێدا نەدکر. و ئەو ساخلەمییا تە هەست پێ نەدکری تو دا د غەفلەتێ و سەفاهەتێدا مەزێخی.

دەرمانێ هەشتێ،

ئەی نەخۆشێ هزر ل ئاخرەتا خۆ دکەت!

نەخۆشی وەك سابینێ قرپژا گونەهان دشوت و پاقژ دکەت. هەروەسا ب فەرمودەیا سەحیح هاتییە دووپاتکرن کو نەخۆشی کەفارەتە بۆ گونەهان. هەروەسا د فەرمودەیاندا هاتییە (ل دەمێ مرۆڤ دارەکا تژی ژ فێقییێ گەهشتی دهەژینیت، کا چاوان فێقییێ ئەوێ داریّ دوەریت، نەخۆشێ ئیماندار ژی ل دەما ژبەر تایێن نەخۆشیێ دلەرزیت گونەهێن ئەوی وسان دوەرن).

گونەهـ د ژیانا بێ دویماهیدا نەخۆشیێن بەردەوامن. و ل ئەڤێ ژیانا دونیایێ ژی نەخۆشییێن مەعنەوینە بۆ دل، وژدان و جانێ مرۆڤی. ئەگەر تو سەبری بکێشی و گازندەیان نەکەی، ب ئەڤێ نەخۆشییا دەمکی تو دێ ژ گەلەك نەخۆشییێن هەتاهەتای رزگار بی. ئەگەر تو هزرا خۆ د گونەهێن خۆدا نەکەی، یان تە ناگەهـ ژ ئاخرەتێ نەبیت یان ژی تو خودێ ناسنەکەی، باش بزانە ل ئەوی دەمی نەخۆشییەك ب مەترسی وسا مەزن یا ل دەف تە هەی، ملیون جاران مەزنترە ژ ئەڤێ نەخۆشییا بچویك یا نها ل دەف تە هەی. ها ژبەر نەخۆشیێن وسا بکە فەریاد و گازی. چنکو دل، جان و نەفسا تە پەیوەندیدارە دگەل هەمی بوونەوەرێن دونیایێ. بەردەوام

ب نەمانێ و ژێکڤەبوونێ ئەو پەیوەندییە دهێنە برین، و د دلێ تەدا بێ سنوور بریان ڤەدکەن. ب تایبەت ژبەرکو تو چ ژ ئاخرەتێ نزانی و یا ژ تەڤە مرن سێدارەکرنەکا هەتاهەتایە، هەروەکی دێ بێژی تە لەشەکێ ب قاسی دونیایێ نەخۆش و د نافا کول و بریناندا بێ هەی.

ڤێجا ژبەری هەر تشتی ژبۆ نەخۆشییێن بێ سنوور پێن ئەڤی لەشێ تە بێ بێ سنوور بریندار و نەخۆش ل چارە و شیفایەکا ڤەبڕ بگەڕە. کو ئەو چارەیە ژی نیمانە، ل سەر تە پێدڤییە تو لێگەڕیانێ ل سەر بکەی و بیروباوەرێن خۆ ڕاست بکەی، کو کورتترینە رێکە ژبۆ نیاسینا دەستهەلاّت و دلۆڤانییا قەدیرەکێ زولجەلال، ل بن ئەوێ بەردەیا نەخۆشییێ دڕاندی، و د ئەوێ بەنجەرێدا لاوازی و بێهێزیا تە نیشا تە دایی.

بەلێ ئەو کەسێن خودێ نانیاسن تەمەتی دونیایێ بەلا پێن ل سەر سەرێن وان هەیین. و ئەوێن دنیاسن ژی دونیایا ئەوان تژیە ژ ڕۆناهییێ و دلشادییا مەعنەوی. هەر ئێك ل گورەی پلەیا خۆ یا ئیمانێ ب ئەڤێ چەندێ دحەسییێت.

ل بەرانبەر ئەڤێ ڕۆناهی، شیفا و دلشادییا ژ ئیمانێ دهێت، ئێشا نەخۆشییێن دەمکی پێن مادی دحەلیێت و ژناڤدچیت.

دەرمانێ نەهێ،

ئەی نەخۆشێ خالقێ خۆ ناسدکەت!

ئەف ئێش و خەم و ترسا ژ نەخۆشییێ پەیدا دبیت گەلەك جاران ئەگەرێ ئەفێ ژبەر هندێیە؛ چنکو نەخۆشی دبیتە رێك بۆ مرنێ. ژبەرکو مرن ب چافێ غەفلەتێ و ب سەرفە یا بترسە. فێجا ئەو نەخۆشییێن دبنە ئەگەر بۆ مرنێ ژی، مرۆڤان دترسینن و دوو دل دکەت.

*یا نێکێ بزانە و باوەرییەکا ڤەبڕی بینە کو: "ئەجەل نفیسییە و ناهێتە گوهۆڕین". گەلەك کەسێن تەندروست ل بەر سەرێن نەخۆشێن خۆ یێن کو نێشا ئەوان گران دکرنە گری، لێ ئەو مرن، و ئەو نەخۆشێن نێشگران ژی پشتی هنگی یێن چاك بووین و بەردەوامیا ب ژیانا خۆ دایین.

*یا دووێ مرن نە وەسا یا ب ترسە وەکو دیار دبیت، د گەلەك پەیاماندا ب شێوەیەکێ ڤەبڕ و بێگومان، ب ئەوێ نۆڕا مە ژ هورئانا پیرۆز وەرگرتی مە یا دووپاتکری کو مرن ژبۆ نەهلێ ئیمانێ، ژ ئەفێ بەرپرسی و زەحمەتییا وەزیفەیا دونیایێ بێهنڤەدان و ڕوخسەتەکە.

هەروەسا مرن دەرچوونەکە ژ ئەزموونا دونیایێ و ئەوێ بەندایەتییا کو مەشق و فێربوونە.

هەروەسا رێکەکە ژبۆ هندێ کو مرۆڤ پێ بگەهیتە دوست و خۆشتفییێن خۆ ئەوێن کو سەدێ نوت ژ ئەوان کوچکرینە جیهانا دی.

هەروەسا رێکەکە کو مرۆڤ پێ بچیتە واری خۆ یێ ڕاستەقینە و ل وێرێ بگەهیتە بنگەهێ بەختەوەریا هەتاهەتای.

هەروەسا فەخواندن و گازییەکە ژ زیندانا دونیایێ بۆ بوستانێن بەهشتێ.

هەروەسا نوبەتەکە کو مرۆڤ دێ ل گوری ئەوێ خزمەتا کری ئوجرەتا خۆ ژ فەزلێ خالقێ ڕەحیم وەرگریت.

مادەم کو چاوانیا مرنێ ژ هێلا ڕاستییێفە هوسایە. نە ب چافێ ترسێ، بەروفازی یا فەرە نەم ب چافێ هندێ سەحکەینێ کو مرن دەستپێکەکە بۆ دلۆڤانی و بەختەوەرییێ.

هەروەسا نەو ترسا بەشەك ژ نەهلێ خودێ ژ مرنێ ژی، نە ژ ترسا مرنێیە، بەلکو ژبەر پتر ئەنجامدانا خێران بوویە، داکو د وەزیفەیا خۆ یا دونیایێدا گەلەك خێر و خێراتان ب دەست خۆڤە بینن.

بەلێ، مرن ژبۆ نەهلێ نیمانێ دەرێ رەحمەتێیە. ژبۆ نەهلێ ضەلالەتێ ژی بیرا تارپاتییێن بێ دویماهییە.

دەرمانێ دەهێ:

ئەی نەخۆشێ بێ مفا خەمان دخوت!

تو ژبەر گرانیا نەخۆشیا خۆ خەمان دخوی. و بزانە ئەف خەمێن تە نەخۆشیا تە گرانتر لێدکەن. ئەگەر تە بڤێت نەخۆشییێن تە سڤك ببن؛ هەوڵ بدە خەمان نەخوی. ئانکو هزرێن خۆ د مفا و خێرا نەخۆشییێدا بکە، و وەسان هزر بکە کو دێ ئەف نەخۆشییە زوی دەرباز بیت و خەمان ژ دەف خۆ ڕاکە، ب ئەڤی ئاوایی تو دێ نەخۆشییا خۆ ژبن برێ.

بەلێ، خەم نەخۆشییێ دکەتە دوو قات و دبن نەخۆشییا مادیدا نەخۆشییەکا دی یا مەعنەوی ل دلێ تە پەیدا دکەت، ئێدی ئەو نەخۆشییا مادی بەر و بالا خۆ ددەتە ئەوێ نەخۆشییا مەعنەوی و بەردەوام دبیت. ئەگەر ب تەسلیمییەت، ب ڕازیبوون و ب هزرکرن ل حیکمەتا نەخۆشیێ خەم ڕابن و نەمینن هنگی ڕەهکێ گرنگ بێ نەخۆشییا مادی دهێتە برین، نەخۆشی سڤك دبیت و بەشەك ژێ

دچیت. ب تایبەت جاران ب ئەوهامان (هزرێن بێ بنەما) نەخۆشییەکا تەمەتی دەرهەمەکێ، خەم تەمەت دهـ دەرهەمان مەزن دکەت، ڤێجا گافا خەم هاتە سەکنین، نەهـ ژ دەهێ ئەو نەخۆشییە دچیت. کا چاوا خەم نەخۆشییێ زێدە دکەت هەروسا ژبەرکو حیکمەتا ئیلاهی تومەتباردکەت و رەخنەیێ ل ڕەحمەتا ئیلاهی دگریت و گازندەیان ژ خالقێ ڕەحیم دکەت، بەروڤاژی مەرەما خۆ ب خراپی بۆ مرۆڤی دزڤریت، و نەخۆشییا خۆ زێدە دکەت.

بەلێ، کا چاوان شوکر و سوپاسی نیعمەتان زێدە دکەت، هەروسا گازندە ژی نەخۆشی و موصیبەتان زێدە دکەت. هەروسا خەم ب خۆ ژی نەخۆشییەکە، دەرمانێ ئەوێ ژی؛ زانینا حیکمەتا نەخۆشییێیە.

مادەم تو ئێدی حیکمەت و مفایێن نەخۆشیێ دزانی، ئەوی مەرهەمی دانە سەر خەمێن خۆ و ڕزگار ببە. ل شوینا (ئاخ) بێژە (ئوخ) و ل شوینا تو بێژی (وەی مخابن) بێژە: "سوپاس بۆ خودێ ل سەر هەر ڕەوشەکێ"

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَلَى كُلِّ حَال

دەرمانێ یازدێ:

ئەی برایێ نەخۆش، یێ بێ سەبر!

دگەل ئەوێ چەندێ کو نەخۆشی نها ئێشانەکێ ددەتە تە، بەلێپا پشتی ب دوماهی دهێت ژی خۆشییەکا مەعنەوی و خۆشیا خێرا ئەوێ ژی ددەتە تە. ژ ئەڤرۆ پێدا بەلکی ژ ئەڤێ دەمژمێرێ و پێدا ئێدی نەخۆشی نینە، چ پێنەڤێت ژ نەبوونێ چ نەخۆشی نینن و ئەگەر نەخۆشی نەبیت ئێشان ژی نابیت. ڤێجا ژبەرکو تو ب شێوەیەکێ خەلەت هزرێن بێ بنەما دکەی، بێ سەبرێ ل دەف تە پەیدا دبیت. ژبەرکو ئەو نەخۆشییێن بەری نها بسەر تەدا هاتین و دەربازبووین هەمی دگەل چوونا ئەوان، ئێشا ئەوان ژی یا چووی، تشتێ ژێ مای ب تنێ خێر و خۆشیا ب دوماهیك هاتنا ئەوێیە. ڤێجا ل دەمەکێدا کو دڤێت مفای وخۆشییێ ژێ وەربگری، تو ڕابی هزرێن خۆ ل سەر بکەی و پێنەخۆش و بێسەبر ببی، ب ڕاستی ژی ئەڤ چەندە دیناتیە. بزانە ئەو ڕۆژێن ل پێش هێشتا نەهاتینە، ئەگەر هەر نها مرۆڤ ب ڕێکا هزرێن بێ بنەما، د ڕۆژەکا نەییدا، ب نەخۆشییەکا نەیی، و ژ ئێشانەکا نەیی بێشیت و کاریگەر بیت، و ب بێ هەداری ڕەنگێ هەبوونێ بدەتە سێ پلەیێن نەبوونێ ، ئەرێ ئەگەر ئەڤە نە دیناتی بیت پا چییە؟

مادەم ئەو دەمێن نەخۆشیێن بەری نها ب سەر مرۆڤیدا هاتین، خۆشییێ ددەنە مرۆڤی. دیسان مادەم ئەو دەمێن کو دێ پشتی ئەڤێ دەمژێرێ هێن نە ددیارن، نەخۆشی ژی نەدیارە، و ئێشان ژی نەدیارە. تو هەمی هێزا سەبڕی ئەوا خودایێ مەزن دایە تە، ل چەپ و ڕاستێن خۆ نەمەزێخە، هەمیێ ژبۆ ئێشا ئەڤێ دەمژمێرێ کومبکە، بێژە (یا صَبور) و ل بەرخۆبدە.

دەرمانێ دوازدێ:

ئەی نەخۆشێ ژ ئەگەرێ نەخۆشییێ ژ عیبادەت و ویردێن خۆ بێ بەهر مای، و ژبەر ئەوێ بێ بەهرییێ ژی خەمگین دبیتـ!

بزانە کو ب حەدیسێ یا هاتییە دووپاتکرن کو: (ئەف عیبادەتێن بەردەوام پێن باوەرداریێ ب تەقوا، ئەوێن ژبەر نەخۆشییێ نەشێت ئەنجام بدەت، ل دەمێ نەخۆشییێ ژی دیسان هەمی ب عیبادەت بۆ دهێتە هەژمارتن). نەخۆشەکێ کو هندی ژێ بهێت ب هەدار و پشتبەستن ب خودێ فەرزێن خۆ بجهـ بینیت، ئەف نەخۆشییا نەخۆشێ هوسا جهێ خێرا ئەوان سونەتێن ئەوی پێن کو ژبەری نەخۆش ببیت ئەنجام دداین دگریت.

هەروەسا نەخۆشی، لاوازی و بێ هێزییا ل دەف مرۆڤی ب مرۆڤی ددەتە هەستکرن. و ب زمانێ ئەوێ لاوازی و عەجزێ حالەن و قالەن دوعایەکێ ب مرۆڤی ددەتە کرن. خودایێ مەزن لاوازییەکا بێ سنوور و بێچارەییەکا بێ دویماهی یا دایە مرۆڤان، داکو مرۆڤ ب شێوەیەکێ بەردەوام هەوارا خۆ ببنە بەر دەرگاهێ خودێ و نیاز و لاڤایان ژێ بکەن.

﴿ قُلْ مَا يَعْبَأُ بِكُمْ رَبِّي لَوْلَا دُعَاؤُكُمْ ﴾

ئانكو (ئەگەر هوين دوعايان نەكەن ما وە چ گرنگی ل دەف خودێ هەيە؟). ب نهێنييا ئەڤێ ئايەتێ، حيكمەتا چێكرنا مرۆڤان و گرنگييا مرۆڤان ل دەف خودێ ئەو دوعايەنە نەوێن مرۆڤ ژ دل دكەت، وژبەركو نەخۆشی ژی دبيتە رێك بۆ كرنا دوعايان، ب ئەڤێ بەرێخۆدانێ بلا مرۆڤ نە گازندەيان، بەلكو سوپاسيا خودێ بكەت. و يا فەرە ئەو كانيا دوعايان ئەوا ب نەخۆشييێ ڤەبووی، ب چاكبوونێ نەهێتە گرتن .

دەرمانێ سێزدێ:

ئەی کەسێ بێ چارە، ئەوێ گازندەیان ژ نەخۆشییێ دکەت!

نەخۆشی ژبۆ هندەکان گەنجینەیەکا گرنگ و خەلاتەکێ ئیلاهی یێ قیمەتدارە. هەمی نەخۆش دشێن ب ئەڤی چاڤی سەحکەنە نەخۆشییا خۆ.

مادەم کو وەختێ ئەجەلێ دیار نینە. خودایێ مەزن، ژبەرکو دا مرۆڤان ژ بێهێڤیبوونا ڕەها و غەفلەتا ڕەها ڕزگار بکەت، و داکو مرۆڤ هەم های ژ دونیا خۆ هەبیت و هەم ژی های ژ ئاخرەتا خۆ هەبیت، و مرۆڤی د نافا خەوف و رەجائێدا بگریت، ب حیکمەت و زانینا خۆ خودایێ مەزن ئەجەل یا ڤەشارتی. مادەم هەمی وەختان دبیت ئەجەل بهێت ، ڤێجا ئەگەر ل دەمێ مرۆڤ غافل بهێت، ل وی دەمی دێ گەلەك زیان گەهیتە ژیانا مرۆڤی یا هەتاهەتایی. لەورا نەخۆشی غەفلەتێ بەلاڤدکەت و مرنێ ل بیرا مروڤی دئینیت و ب ئەڤی ناوای مرۆڤی بەرهەڤ دکەت.

نەخۆشی، جاران مفا و قازانجەك وەسا دگەهینیتە مرۆڤی کو ئەو پلەیا مرۆڤ د ماوەیێ بیست سالاندا نەشێت بگەهیتێ، د ماوەیێ بیست ڕۆژاندا ب دەست مرۆڤیڤە دئینیت.

دوو جوان ژ هەڤالێن مە هەبوون (خودێ ڕەحمێ ب ئەوان ببەت). ئێك صەبری بوو خەلکێ ئیلاما، یێ دی ژی خەلکێ ئیسلام کوی بوو ومزیرزادە موستەفا. ئەڤ هەردوو کەسە دناڤ شاگردێن منذا دگەل ئەوێ چەندێ کو د بێ پێنڤیس ژی بوون، من بەرێ خۆ ددا ئەوان هەردەم ل ڕێزێن پێشییێ بوون و دخزمەتا ئیمانێدا بوون، ئەز گەلەك ب ئەوانا یێ سەرسورمان و حێبەتیبووم، لێ من نەدزانی حیکمەت ژێ چییە. پشتی مرنا ئەوانان من زانی کو نەخۆشییەکا مەزن ل دەڤ هەردوو یان هەبوو. بەروڤاژی ئەوان گەنجێن ل تەمەنێ ئەوان یێن غافل و دەست ژ نڤێژان بەرداین، ئەو ب ئیرشادا نەخۆشیا خۆ کەڤتبوونە د ناڤا تەقوایەکا گرنگ، خزمەتەکا ب بها و ڕەوشەکا کو دێ مفای گەهینیتە ئاخرەتا واندا. إن شاء الله ئەو زەحمەتا نەخۆشییا ئەوان یا دوو سالّان دێ بیتە ڕێیەك بۆ ب دەستڤەئینانا ب ملیونان سالّێن بەختەوەریا هەتاهەتایی. ئەو دوعایێن جارجار من بۆ ساخلەمیا ئەوان دکر، ئەز نوکە یێ تێدگەهم کو د ئیعتیبارا دونیایێدا بێدوعای بوون. إن شاء الله ئەو دوعایێن من بۆ ساخلەمی و خۆشییا ئەوان یا ئاخرەتێ یا هاتیە قەبویل کرن.

ب هزرا من ئەڤان هەردوو گەنجان تەمەتی ئەو قازانجێ کەسەکێ گەلەك تەقوادار یێ د ماوەیێ دەهـ سالّاندا کومدکەت ب دەست خۆڤە ئینایە. ئەگەر ئەڤ هەردوو گەنجە ومکی بەشەك ژ گەنجان باوەری

ب جوانی و ساخلەمیا خۆ ئینابان و کەفتبانا دناف گونەهـ و غەفلەتێدا، و پاشی مرنێ ئەو د ناف ئەوان گونەهـ وپیساتیاندا گرتبا، هنگی دا ئەف مرنە ل شوینا گورێن ئەفان کەسان بکەتە گەنجینەیێن رۆناهیێ، دا کەتە کورکێن دیپشك و ماران.

ڤێجا مادەم نەخۆشییان مفایێن هوسا هەنە، بلا مرۆڤ نە گازندەیان، دڤێت مرۆڤ ب تەوەکول و هەدار، بەلکو ب شوکر و سوپاسیڤە پشتا خۆ ب ڕەحمەتا ئیلاهی ببەستیت.

دەرمانێ چاردێ،

ئەی نەخۆشێ پەردە کەتییە سەر چاڤێن ئەوێ!

ئەگەر تو بزانی کو د بن ئەوێ پەردەیا کو دکەڤیتە سەر چاڤێن باوەرداراندا ڕۆناهی و چاڤەکێ مەعنەوی یێ چاوا هەیە، تو دێ بێژی (سەد هزار شوکر بۆ خوادیێ من یێ ڕەحیم).

ژبۆ شروڤەکرنا ئەڤی مەرهەمی ئەز دێ بەحس ل ڕویدانەکێ کەم، ڕویدان ب ئەڤی ڕەنگییە،

دەمەکێ چاڤێن مەتا سولەیمانێ بارلایی هاتنە گرتن (کو ئەڤێ ژنێ هەشت سالان ب ڤیانەکا تمام و بێ کێمکرن خزمەتا من کرییە). ب هزرکرنەکا باش یا سەد جارا ژ حەدێ من زێدەتر، ڕوژەکێ ل بەر دەرگەهێ مزگەفتێ ئەز گرتم و گۆتە من "ژبۆ ڤەبوونا چاڤێن من دوعا بکە". من ژی چاکی و باشییا ئەڤێ ژنا موبارەك کرە شەفاعەتکار بۆ دوعایا خۆ، و من دوعاکرن: (یا ڕەبی تو بدەی خاترا چاکیا ئەڤێ ژنێ، تو چاڤێن ئەوێ ڤەکە). ل ڕوژا دویڤدا حەکیمەك بوردوری هات و چاڤێن ئەوێ ڤەکرن. بەلێ پشتی چل ڕوژان دیسان چاڤێن ئەوێ هاتنە گرتن، ئەز گەلەك کاریگەر بووم و من گەلەك دوعا بۆ کرن. إن شاء الله ئەو دعایێن من بۆ ئاخرەتا ئەوێ هاتبنە قەبویل کرن، یان ژی دا ئەو دوعایێن من بۆ بنە هندەك بێ دوعایی

یێن گەلەك خراب، ژبەرکو ب تنێ چل رۆژ ژ ئەجەلا ئەوێ مابوون و پشتی ئەوان چل رۆژان چوو بەر دلۆڤانییا خودێ.

ل شوینا رەحمەتی چل رۆژان ب چاڤێن خۆ یێن لاواز و پیر تەماشەی مێرگێن بارلایێ یێن خەمگین کربا، ئەوێ ئەڤ چەندە ب دەست خوڤە ئینات کو دێ چل هزار رۆژان تەماشەی مێرگێن خۆش یێن بەهشتێ کەت. ژبەرکو ئیمانا ئەوێ یا بهێز و قەنجییا ئەوێ ژی یا دژواربوو.

بەلێ، ئەگەر پەردە بکەڤیتە سەر چاڤێن کەسەکێ باوەردار و ب ئەوان چاڤێن گرتیڤە بچیتە د قەبریدا، ل گۆری پلا خۆ یا ئیمانێ، دشێت باشتر تەماشەی ئەوێ جیهانا رۆناهی بکەت ژ ئەهلێ قەبری (یێن کو چاڤێن ئەوان دروست د دونیایێدا). کاچەوان ل ئەڤێ دونیایێ ئەم گەلەك تشتان دبینین لێ باوەردارێن کورە نابینن، د قەبریدا ئەگەر ئەو مرۆڤێن کورە ل سەر ئیمانێ مربن دێ ژ ئەهلێ قەبری پتر بینن. وەکی ئەوان دووربینێن تشتێن دوور ل نێزیك دبینیت، ل دویڤ پلەیا باوەرییا خۆ وەکی سینەمایێ دێ تەماشەی مێرگێن بەهەشتێ کەن.

ها چاڤەکێ هوسا ل بن ئاخێدا بشێت بەهشتا ل سەر هەمی ئەسمانداندا ببینیت، تو دشێی دبن ئەوێ پەردەیا ل سەر چاڤێن تەدا

هەی، ب شوکر و هەداریێ ب دەست خۆڤە بینی. و ئەو حەکیمێ بشێت ئەڤێ پەردەیێ ل سەر چاڤێن تە ڕاکەت و وەل تەبکەت تو ببینی، قورئانا حەکیمە.

دەرمانێ پازدێ:

ئەی نەخۆشێ ئاخ و نالینان دکەت!

بەرێ خۆ نەدە شێوەیێ نەخۆشیا خۆ و بێژی (ئاخ)، بەلکی بەرێ خۆ بدە ڕامانا ئەوێ و بێژە (ئوخ). ئەگەر نەخۆشییێ ڕامانەکا جوان نەبایا، خالقێ ڕەحیم نەخۆشی نەددا بەندەیێن خۆ یێن کو ژ هەمیان پتر حەز ژێ دکەت. دەمەکێدا د فەرمودەیا پیرۆزدا هاتییە کو:

(اَشَدُّ النَاسِ بَلَاءً اَلْاَنْبِیَاءُ ثُمَّ اَلْاَوْلِیَاءُ اَلْاَمْثَلُ فَالْاَمْثَلُ)

(او کما قال) ئانکو: "ئەوێن ژ هەمیان پتر توشی موصیبەت و زەحمەتێ دبن، کەسێن هەری باش و هەری کاملن د ناف مرۆڤاندا". ل سەرێ ئەوان ئەیوب پێغەمبەر -سلاڤ لێ بن- پاشی پێغەمبەرێن دی -سلاڤ ل ئەوان بن- ، پاشی ئەولیا و ئەهلێ قەنجییێ، ب ئەڤی چاڤی بەرێ خۆ داینە ئەوان نەخۆشییێن بسەر ئەواندا هاتین کو؛ هەر نەخۆشی و موصیبەتەك عیبادەتەکێ خالصە و خەلاتەکێ ڕەحمانییە، د ناڤا هەدارێدا شوکرا خودێ کرینە. و ئەوانا هوسا دیتییە کو نەخۆشی جورەکێ نشتەگەرییە ژ ڕەحمەتا خالقێ ڕەحیم دهێت. تو، ئەی نەخۆشێ ئاخ و نالینان دکەت! ئەگەر تە

بڤێت تو بگەهی ئەڤی کاروانێ پاك یێ نوڕانی، ل سەر تە فەرە دناڤ هەدارێدا شوکرا خودێ بکەی. یان ژی ئەگەر تو گازندەیان بکەی ، ئەو کەسێن پیرۆز تە نابنە دگەل کاروانێ خۆ، دێ کەڤیە د ناڤا چاڵێن ئەهلێ غەفلەتێدا، و دێ د ڕێکەکا تاڕیدا چی!

بەلێ، هندەك جۆرێن نەخۆشییا هەنە، ئەگەر ئەنجامێ ئەوێ ببیتە مرن، ل ئەوی دەمی ئەو مرنە دکەڤیتە حوکمێ شەهادەتەکا مەعنەویدا و دبیتە ئەگەر بۆ پلەیا وەلایەتێ. بۆ نموونە: ئەو ژنا ژبەر زارۆکبوونێ دمریت[1]، مرنا ژبەر ژانا زکی، خەندقین، سوتن و مرنا ب تاعونێ، کاچەوا ئەڤ نەخۆشییێن هوسا شەهادەتا مەعنەوی ب دەست مرۆڤی دئێخن، گەلەك نەخۆشییێن ب بەرەکەت یێن هەین ل دەمێ دبیتە ئەگەرێ مرنێ، پلەیا وەلایەتێ ب دەست مرۆڤی دئێخیت.

هەروەسا ژبەر کو نەخۆشی عەشقا دونیایێ و پەیوندییێن مرۆڤی یێن دگەل دونیایێ سڤك دکەت، و ب مرنێ ئەوێ ژێکڤەبوونا گەلەك تەحل و نەخۆش ل بەر نەهلێ دونیایێ، سڤك دکەت و جاران ژی وەدکەت مرۆڤ حەز ژێبکەت.

---

[1] بدەستڤەئینانا شەهادەتا مەعنەوی یا ئەڤێ نەخۆشییێ، وەختێ زەساتنییێیە کو جل ڕۆژە.

دەرمانێ شازدێ:

ئەی نەخۆشێ گازندەیان ژ تەنگاڤیێ دکەت!

نەخۆشی، بیرا مرۆڤی ل ئەوان هەردوو خەسلەتێن هەری گرنگ و گەلەك جوان دئینیت یێن ژیانا کومەلایەتی، کو رێزگرتن و دلۆڤانییە. لەورا ژ ئەوێ بێمنەتییا مرۆڤی پالّ ددەت بۆ وەحشەتێ و بێ دلۆڤانیێ رزگاردکەت. ژبەرکو ب نەخێنییا

﴿إِنَّ ٱلْإِنسَٰنَ لَيَطْغَىٰٓ * أَن رَّءَاهُ ٱسْتَغْنَىٰٓ﴾

نەفسەکا ئەمارە کو ژبەر سحەت و ساخلەمییا جەستەیێ خۆ بێمنەت دبیت، هەست ب رێزگرتنێ ناکەت ل بەرانبەر گەلەك برایێن خۆ یێن کو هەژی رێزگرتنێنە، و هەست ب دلۆڤانیێ ناکەت بەرانبەر گەلەك ژ ئەوان کەسێن نەخۆشی و موصیبەت ب سەردا هاتین کو هەژی رێزگرتن و دلۆڤانییێنە. ڤێجا چ گاڤا نەخۆش بوو هنگی دێ د لاوازی و هەژاریێ گەهیت، و دێ ژنوی رێزێ ل برایێن خۆ یێن کو شایەنی رێزگرتنێنە گریت، ل بەرانبەر ئەوان برایێن خۆ یێن باوەردار یێن کو دهێن سەرا ددەن یان ژی هاریکاریێا ئەوی دکەن دێ هەست ب رێزێ کەت. و دێ ل بەرانبەر وان کەسێن موصیبەت

ب سەر ئەواندا هاتین هەست ب دلۆڤانیێ کەت، ئەو دلۆڤانیا ژ دلپێڤەمان بۆ هەڤرکەزێ ئەوی دهێت، شەفەقەتا ئینسانی و گرنگترین سالوخەتێ ئیسلامێیە. دێ ئەوان دگەل نەفسا خۆ قیاس کەت و ب ڕامانەکا تمام دێ دلێ ئەوی مینیتە ب ئەوانڤە، دێ دلۆڤانیێ ب ئەوان بەت، ئەگەر ژ دەستێ ئەوی بهێت دێ هاریکاریێ کەت، هەر چنەبیت دێ دوعا کەت، هەر چنەبیت دێ چیت سەرا دەت (کو شەرعەن سوننەتە)، و دێ خێرێ ب دەست خۆڤە ئینیت.

دەرمانێ هەڤدێ:

ئەی نەخۆشێ ژبەرکو ژبەر نەخۆشییا خۆ نەشێت خێران بکەت، گازندەیان دکەت!

گازندەیان نەکە، شـــوکر بکە، ئەوا دەرگەهێ خێرێن هەری باش وخالس بۆ تە ڤەکری نەخۆشییە. دگەل کو خێرێ ب دەست ئەوان کەسان نئێخیت یێن کو بەردەوام ژبەر خودێ چاڤدێریا نەخۆشان دکەن، هەروەسا گرنگترین رێکە بۆ قەبویلبوونا دوعایان ژی. بەلێ د چاڤدێریا نەخۆشاندا پاداشتەکێ گرنگ یێ هەی بۆ باوەرداران. هەروەسا سەرەدان و پرسیارکرنا رەوشا نەخۆشان ژی (ب ئەوی مەرجی کو نەخۆش نەهێتە عاجزکرن) ژ ســـونەتا پیرۆزە و دبیتە کەفارەت بۆ گۆنەهان. و د فەرمودەیەکا پیرۆزدا هاتییە "دوعایێن نەخۆشان ب دەست خۆڤە بینن، چنکو دوعایێن ئەوان د مەقبولن".

خزمەتکرنا نەخۆشان عیبادەت و خێرەکا گەلەك گرنگە، ب تایبەت ئەگەر نەخۆش نێزیکی مرۆڤی بیت، و ب تایبەت ئەگەر دایك یان ژی باب بیت. خۆشکرنا دلێن نەخۆشا و ژبیرڤەبرن و نارامکرنا ئەوان د حوکمێ صەدەقەیەکا گەلەك گرنگدایە. ئەوکەسە یێ بەختەوەرە ئەوێ کو ل دەمێ دایك یان ژی بابێ ئەوی نەخۆش

دبیت، دلێن ئەوان یێن نازك و زوی كاریگەر شاد دكەت و دوعایێن ئەوان یێن خێریێ ب دەست خوڤە دئینیت.

بەلێ، د ژیانا مە یا كومەلایەتیدا ل بەرانبەر ئەوێ ڕاستییا هەری ڕێزدار كو دلۆڤانیا دایك و بابانە، زارۆكێن باش ل دەمێ دایك و بابێن ئەوان نەخۆش دبن، ب هەمی ڕێزگرتن و دلۆڤانیەكا ژ هەژی پێشوازی و چاڤدێریا ئەوان دكەن، ڤێجا ل بەرانبەر ئەڤی ڕەوشتێ ئەڤان كەسان یێ بەرز یێ مرۆڤایەتی، ئەڤێ بوویە تابلویەكێ وەفادارییێ، خۆ فریشتە ژی دبێژن (ماشاء الله، بارك الله) و بۆ ئەڤان كەسان دەستان دگوتن.

بەلێ، د دەما نەخۆشییێدا لەزمتێن گەلەك خۆش و مەزن هەنە كو ژ دلۆڤانی و دلپێڤەمان و ڕێزا كەسێن دەوروبەر پەیدا دبیت، و ئەڤە وەل نیشانا نەخۆشییێ دكەت هەچەكو نەیی.

مەقبوولییەتا دوعایێن نەخۆشان پرسەكا گەلەگ گرنگە. ئەڤە سەرێ سیەـ - چل سالانە ژبۆ نەخۆشیا خۆ یا (قولنجان) دوعا دكەم. ئەز تێگەهشتم كو خودایێ مەزن ژبەر دوعایان نەخۆشییان ددەتە مە.

ڤێجا ژبەرکو دوعا ب دوعایێ ڕانابیت[٢]، ئانکو دوعا بخۆ دوعایێ ژنافنابەت، ئەز تێگەهشتم کو ئەنجامێ دوعایێ ژی ناخرمتییە. نەخۆشی بخۆ جۆرەکێ عیبادەتییە و مرۆڤ ب نەخۆشییێ د لاوازیا خۆ دگەهیت و پەنایا خۆ دبەت بۆ دەرگاهێ ئیلاهی. ژبەر ئەڤێ چەندێ ئەڤە سیە سالە ئەز دوعایا شیفایێ دکەم لێ وەکو ب سەرڤە یا دیار دوعایا من نە هاتییە قەبویلکرن، سەر ئەڤێ چەندێرا چ جاران نەهاتییە هزرا من کو ئەز دوعایان بهێلم. لەوڕا نەخۆشی وەختێ دوعایێیە، و شیفا نە ئەنجامێ دوعایێیە، بەلکو خودایێ حەکیم ژ فەزلێ خۆ شیفایێ ددەت. هەروەسا ئەگەر دوعایێن مە وەکو مە دڤێن نەهاتنە قەبویلکرن، ل ئەوی دەمی چێنابیت ئەم بێژین دوعایێن مە نە د مەقبولن. خالقێ حەکیم باشتر دزانیت و کا چ د خێرا مەدایە ئەوێ ددەتە مە. جاران ئەو دوعایێن ئەم بۆ دونیایا خۆ دکەین دگوهۆڕیت بۆ ناخرمتا مە و وەسا قەبویل دکەت.

هەر چاوابیت، ئەو دوعایا ب نەخێنییا نەخۆشیێ خالسبوونێ بدەست خۆڤە دئینیت، ب تایبەت ئەو دوعایا ژ عەجز و لاوازی و زەلیلی و محتاجییێ دهێت، گەلەك نێزیکی قەبویلبوونێیە. نەخۆشی ئەگەرێ

---

[٢] بەلێ، د دەمەکێدا کو بەشەك ژ نەخۆشییان ئەگەرێ دوعانە، و ئەگەر دوعا ببیتە ئەگەرێ نەمانا دوعایێ، ل ئەوی دەمی هەبوونا دوعایێ ب خۆ دێ بیتە ئەگەرێ ژنافچوون و نەمانا دوعایێ، و ئەڤ چەندە ژی نە مومکنە.

دوعایەکا هوسا خالسە. لەوا یا فەرە هەم نەخۆشێ باوەردار، هەم ژی ئەو کەسێ چافدێریا نەخۆشی دکەت مفای ژ ئەڤێ دوعایێ وەربگریت.

دەرمانێ هەژدێ:

ئەی نەخۆشێ دەست ژ شوکرێ بەردای و کەفتییە دنافا گازندەیاندا!

گازندە ژبەر مافەکێ دهێتەکرن. ڤێجا ج مافێن تە بەرزە نەبوونە هەتا تو گازندەیان بکەی. بەلکو گەلەك شوکرێن کو مافە ل سەر تە تو بکەی، تە نەکرینە. بێی کو تو مافێن خودێ بدەیێ، و ب شێوەیەکێ نەحەق "لێ هەروەکو تو حەق" گازندەیان دکەی.

چێنابیت بەرێ خۆ بدەیە کەسێن سەر تەدا یێن ساخلەم، و گازندەیان بکەی. بەلکو ل سەر تە پێدڤییە بەرێ خۆ بدەیە نەخۆشێن بێچارە ئەوێن ل بن پلەیا تەدا و سوپاسیا خودێ بکەی. ئەگەر دەستێ تە شکەستییە، بەرێ خۆ بدە دەستێن ژێڤەکری! چافەکێ تە پێ کورە بیت، بەرێ خۆ بدە کەسێن ژ هەردوو چافانڤە کورە! و شوکرا خودێ بکە. بەلێ د هێلا نیعمەتاندا ج کەسێ ماف نینە بەرێ خۆ بدەتە کەسێن ل سەر خۆدا و گازندەیان بکەت. و د

هێلا موصیبەت و نەخۆشییاندا بەروڤاژی، مافە ل سەر هەر کەسێ بەرێ خۆ بدەتە کەسێن ژ خۆ نەخۆشتر داکو شوکرا خودێ بکەت.

ئەڤ نهێنییە د هندەك ڕیسالەیاندا ب نموونەڤە هوسا هاتیە ڕونکرن، کورتییا ئەوێ ئەڤەیە؛

کەسەك، کەسەکێ بسەر منارەیەکێ دئێخیت. دەمێ سەرکەڤتنێ ل سەر هەر دەرچکەکا منارەیێ دیاریەکێ ددەتە ئەڤی کەسی هەتا دگەهیتە گوپیتکا منارەیێ، ل وێرێ ژی دیاریەکا هەری مەزن ددەتێ. ڤێجا ل شوینا ئەو بێ نان و خوێیە ڕابیت سوپاسییا ئەڤی کەسێ دیاری دایێ بکەت، ئەوان هەمی دیاریان ژبیربکەت و بێ سوپاسیکرن سەحکەتە ئەسمانی و بێژیت خۆزی ئەڤ منارە هێش بلندتربا و ئەز هێشتا چووبامە سەری، یان ژی سەحکەتە دەوروبەرا و بێژیت بۆچی ئەڤ منارە وەك ئەڤی چییای یان ئەڤێ منارا دی نە یا بلندە، و دەست بگازندەیان بکەت..! چەند کوفرە ب نیعمەتان، چەند نەحەقییە. هەر وەسا نە وەکو گیانەوەر و دار و بەر، بەلکو وەکو مرۆڤ و موسلمان، مرۆڤەك ژ نەبوونێ هاتییە هەبوونێ، و گەلەك دەمان د نافا خۆشی و ساخلەمییدایە، و ب ئەڤی ئاوای پلەیەکا مەزن یا نیعمەتێ ب دەست خوڤە ئینایە، ڤێجا گافا هندەك نیعمەتێن نە هێژای ئەوی بن، یان ژی ژبەرکو ئەو نیعمەتێن ب

سەردا هاتین خەلەت یێن بکارئیناین، سحەت و ساخلەمییا خۆ ژدەست ددەت یان ژی دەستێ ئەوی ناگەهتێ، ڕابیت گلە و گازندەیان بکەت و خۆ بێ سەبر بکەت (هەوار! ما من چ کرییە ئەڤە دهێتە سەرێ من؟) و بکەڤیتە ڕەوشەکا وەسادا کو ڕەخنەیان ل ڕبوبییەتا خودێ بگریت. ڕەوشەکا هوسا نەخۆشییەکا مەعنەوییە، و موصیبەتەکا مەزنترە ژ ئەوێ نەخۆشییا ماددی. ب گلە و گازندەیان تو نەخۆشییا خۆ زێدە دکەی، هەروەکو تو ب دەستێ شکەستی شەڕی دکەی. ب نهێنییا ئەڤێ ئایەتێ خۆ تەسلیم بکە :

﴿الَّذِينَ إِذَا أَصَابَتْهُمْ مُصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ﴾

و بهێلە هەتا نەخۆشی کارێ خۆ ب دویماهی دئینیت و دچیت.

دەرمانێ نوزدێ :

دەربڕینا صەمەدانی وەسا نیشان ددەت کو هەمی باشنافێن جەمیلێ زولجەلال د خوەشك و جوانن. و د ناڤ بونەوەراندا خۆدیکا هەری نازك، هەری جوان و کومکەر یا صەمەدبیەتی ژی ژیانە. ڤێجا خۆدیکا کەسێن جوان یا جوانە. ئەو خۆدیکا جوانییا کەسێن جوان نیشان ددەت ئەو ب خۆ ژی جوان دبیت. کاچەوا ئەگەر ژ ئەوی کەسێ جوان ج ب سەرێ خۆدیکێ بهێت هەر یا جوانە، ها هوسا ج ب سەرێ ژیانێ ژی بهێت د هێلا ڕاستییێدا هەر یا جوانە، چنکو جوانییا نەخشەیێ ئەوان باشنافێن خودێ یێن جوان نیشان ددەت. ئەگەر ژیان ب بەردەوام ب سحەت و ساخلەمی دەرباز بیت، دێ بیتە خۆدیکەکا ب کێماسی. بەلکی ژ لایەکێڤە نەبوون و نەمانێ ژی ب مرۆڤی ددەتە بهەستکرن، و نەخۆشییێ ددەت. بهایێ ژیانێ دئینیتە خوار. خۆشییا عەمری دکەتە نەخۆشی. ژبەرکو مرۆڤ دبێژیت (کا دا ئەز زوی وەختێ خۆ ببورینم)، و ب نەڤی ئاوای ژبەر دلتەنگییێ یان دێ خۆ هاڤێژیتە سەفاهەتێدا یان ژی خۆ ب لەهوو و خۆشییانڤە مژویل کەت. وەك: دەما ماوەیێ زیندانێ، دژمناتییێ دگەل عەمرێ خۆ دکەت و دڤێت زوی بمریت و دەرباز بیت.

ڤێجا ژیانەکا د گوهۆڕین و لفینێدا، و مرۆڤی دنافا هەلویستێن جودا جودا دزڤرینیت، بهایێ خۆ ددەتە هەستکرن و گرنگی و خۆشییا عەمری ب مرۆڤی ددەتە زانین. خۆ ئەگەر د زەحمەتی و نەخۆشییێ ژیدا بیت نەڤێت عەمر دەربازبیت. و ژ دلتەنگییێ ج ئوف ئوفێ ناکەت و نابێژیت ،هەوار ئەڤە رۆژ نەچوو، یان ژی ما شەڤ ب دویماهی نەهات.

بەلێ، گاڤا تو پرسیارا کەسەکێ گەلەك دەولەمەند بکەی، ئەوێ بێ ئێش، بێکار و ل سەر دوو شەکا ڕحەتیێ بێ پالدای و هەمی تشتێن ئەوی ژی د تمام، ڕەوشا تە چاوایە؟ تو دێ هندەك پەیڤێن خەمگین ژێ بهیزێ مینا (هەوار، وەخت دەرباز نابیت، دێ وەرە دا ئەم یارییەکا دوو مینێ بلەیزین، یان ژی دا کەیفەکێ بکەین دا کو دەم دەربازبیت...) یان ژی دێ هندەك گازندەیێن "کو ژداخازییێن مرۆڤ تێرنەکری دهێن" گوهلێبی، وەك (ئەڤ تشتە ژمن کێمە، خۆزی من ئەڤ کارێ هە ژی ئەنجامدابا...)

ڤێجا ئەگەر تو پرسیارا کەسەکێ ب موصیبەت یان کرێکارەکێ یان ژی هەژارەکێ حال نەخۆش بکەی: ڕەوشا تە چەوایە؟ -ئەگەر مێشکی ئەوی د سەرێ ئەویدا بیت- دێ بێژیتە تە: سوپاس بۆ خودایێ من، ئەز باشم، کارێ خۆ دکەم. خۆزی ڕۆژ زوی نەچووبا،

من ئەڤ کارە ژی ب دویماهی ئینابا. وەخت زوی دەرباز دبیت، عەمر ژی بێ پاوەستیان خلاس دبیت. پاستە ئەز زەحمەتێ دبینم، بەلێ ئەڤە ژی دێ دەرباز بیت، هەمی تشت هوسا زوی دەرباز دبن). ها ب ئەڤی ئاوای و ب لێبورینڤە زوی دەربازبوونا عەمری هوسا نیشان ددەت کو عەمر ژ لایێ مەعنەویڤە گەلەك یێ بهادارە. نەخۆ ب زەحمەتێ و کارکرنێ ب خۆشییا عەمری و بهایێ ژیانێ دگەهیت، و پرەتی و ساخلەمی ژی ژبەرکو عەمرێ مرۆڤی تەحل دکەت مرۆڤی دڤێت عەمر زوی دەرباز بیت.

ئەی برایێ نەخۆش! بزانە کاچەوا د هندەك پیسالەیێن دیدا ب کویری و ب شێومیەکێ ڤەبڕی هاتیە دووپاتکرن کو هێڤێن و عەسلێ نەخۆشی، خرابی و هەتا گونەهـان ژی نەبوونە، نەبوون ژی خرابییە، تاریاتیە. و پەوشێن وەکو بێهنڤەدان، بێدەنگی، نارامی و سەکنینا نەهێتە گوهۆڕین، ژبەرکو نێزیك نەبوونێنە، تاریاتییا د ناڤ نەبوونێدا ب مرۆڤی ددەتە هەستکرن و مرۆڤی دلتەنگ دکەت. لڤین و گوهۆڕینا پەوشان ژی هەبوونە و هەبوونێ ب مرۆڤی ددەتە هەستکرن. هەبوون ژی خێرەکا خالسە، پڕناهییە. مادەم کو ئەڤەیە پاستی، ئەڤ نەخۆشییا وەکو مێهڤانەك و ژبەر گەلەك کارێن وەك، پاڤژکرن و بهێزکرن و پێشڤەچوونا ژیانا تە یا ب بها، کۆمبوونا هەمی ئەندامێن لەشێ تە وەکو هاریکار ل دەوروبەرێن ئەوی

ئەندامێ نەخۆش، نیشاندانا نەخش و جوانییێن جودا جودا یێن باشنافێن صانعێ حەکیم...هتد بۆ تە هاتییە هنارتن. إن شاء الله دێ ب زویترین دەم کارێ خۆ ب دویماهی ئینیت و چیت. و دێ بێژیتە ساخلەمییێ: تو وەرە بەردەوام ل جهێ من بمینە و کارێ خۆ بکە، ئەف ماله یا تەیە، ب خێر و خۆشی بمینی.

دەرمانێ بیستێ:

ئەی نەخۆشێ ژبۆ دەردێ خۆ ل دەرمانی دگەریت!

نەخۆشی دوو بەشن: بەشەك یێ حەقیقییە و یێ دی ژی وەهمییە (بێ بنیاتە).

*بەشێ حەقیقی؛ شافییێ حەکیمێ زولجەلال د دەرمانخانەیا مەزن یا تەپا ئەردیدا ژبۆ هەر دەردەکێ دەرمانەك بەرهەڤکرییە. ج پێنەڤێت نەوان دەرمانان ژی دەرد دڤێن. ژبۆ هەر دەردەکێ دەرمانەك یێ ئافراندی. ژبۆ چارەسەرییێ دروستە مرۆڤ دەرمانا وەربگریت، بەلێ دڤێت مرۆڤ بزانیت کاریگەری و چارەسەری ژ خودایێ مەزنە. چاوا دەردا ددەت وەسا دەرمانا ژی ددەت.

بکارئینانا دەرمانێن نوژدارێن شارەزا یێن دیندار چارەسەرییەکا گەلەك گرنگە. چنکو پتریا نەخۆشییان ژبەر خەلەت بکارئینان، بێ خەمی، نەهشیاری، ئیسراف و نەزانینی دهێن. ڤێجا نوژداریێ دیندار ج پێنەڤێت (د بازنەیەکا حەلالدا) دێ شیرەتێن باش ل نەخۆشان کەت. دێ رێگرییێ ل خەلەت بکارئینان و ئیسرافێ کەت، و هەروەسا دێ دلێ نەخۆشان ژی ئارامکەت. نەخۆش ژی باوەرییا خۆ ب نەوان شیرەت و رێنماییێن نوژاداری دئینیت و ب نەڤی ئاوای نەخۆشییا

ئەوان سڤك دبیت، و ل جهێ نەخۆشیا ئەوان ئارامییەك پەیدا دبیت.

*بەشێ نەخۆشێن وەهمی(بێ بنەما) ژی، چارەسەریا ئەوێ یا هەری كاریگەر گرنگی پێنەدانە. چەند مرۆڤ گرنگییێ بدەتێ، مەزن دبیت و پوف دبیت، و گرنگیێ نەدەتێ ژی بچویك و بەلاڤە دبیت. كا چەوا ل دەمێ مرۆڤ مێشا دئارینیت هەمی ب سەر سەرێ مرۆڤی وەردبن و ئەگەر تو پویتە پێنەدەی ژی دێ بەلاڤەبن و چن.

هەروەسا گاڤا د تاڤیاتییێدا وەریسەك ب بەرچاڤێن تە بكەڤیت تو وەریسی د خەیالا خۆدا چەند مەزنكەی دێ هند مەزنبیت، خۆ جاران مرۆڤی ژ ترسێاندا وەكو دینان لێدكەت، لێ ئەگەر مرۆڤی گرنگی نەدایێ دێ زانیت نە مارە و نە چ تشتە، ب تنێ وەریسەكە، و پاشی دێ ژبەر ئەوێ ترسا خۆ ب خۆ كەنیت.

ڤێجا ئەگەر ئەڤ نەخۆشیا وەهمی گەلەك بەردەوام بیت دێ زاڵبیت ل سەر ڕاستییێ. ئەڤ چەندە ل دەڤ كەسێن عەصەبی و خەیالچێكەر نەخۆشییەكا مەترسیدارە. مێشێ دكەتە گامێش. هێزا ئەوی یا مەعنەوی دشكێنیت. ب تایبەت ئەگەر نەخۆشێن هوسا بكەڤنە بەر دەستێ نیڤ حەكیمەكێ بێ ڕەحم یان نوژدارەكێ بێ وژدان، دێ پتر ئەوهامێن ئەوان لڤینیت. ڤێجا ئەگەر نەخۆش یێ

دەولەمەند بیت، دێ مالێ خۆ ژ دەستدەت، ئەگەر نە، دێ مێشکێ خۆ ژدەست دەت یان ژی ساخلەمییا خۆ.

دەرمانێ بیست و ئێکێ،

ئەی برایێ نەخۆش!

د نەخۆشییا تەدا ئێشانەکا مادی یا هەی. بەلێپا خۆشییەکا گرنگ یا مەعنەوی یا کو کاریگەریا ئێشانا تە ڕاکەت، تە دوورپێچدکەت.

لەورا ئەگەر دایك و باب و نێزیکێن تە هەبن و ئەو دلۆڤانییا ئەوان یا گەلەك ب لەززەت ئەوا کو ژ مێژمیە تە ژبیرکری، دیسان ل دوورووبەرێن تە یا هشیار بووی، و ئەو بەرێخودانێن ئەوان یێن شرین ئەوێن ل زارۆکینییا خۆ تە ددیتن، دیسا یێن ل بەر چاڤێن تە. دگەل ئەڤێ چەندێ ئەو دوستێن تە یێن کو هندابووین و ماینە ل پشت پەردەیان، ژبەر نەخۆشییا تە دیسان ب موحەبەت بەرێ خۆ ددەنە تە. چ پێنەڤێت ئەو ئێشانا تە یا مادی ل بەرانبەر وان گەلەك بێ بها و ئەرزان دبیت. هەروەسا ئەو کەسێن تە ب شانازی خزمەتا ئەوان دکر و تە هەر پێکول دکر تو سەرنجا ئەوان بۆ خۆ ڕاکێشی، ئەڤرۆ ژبەر نەخۆشیا تە ب هەمی دلۆڤانیڤە یێن خزمەتا تە دکەن، و ب ئەڤی ئاوای تو بۆ ئەفەندییێن خۆ یێ بوویە ئەفەندی.

هەروەسا ژبەر کو تە دلنازکی و دلۆڤانیا مرۆڤا بۆ خۆ کێشایە، هەر چ نەبیت تە بۆ خۆ گەلەك دوست و ئەحبابێن هاریکار و دلۆڤان دیتن.

هەروەسا تە ب خێرا نەخۆشییێ، ژ گەلەك كارێن زەحمەت دەستوپرپیا بێهنڤەدانەكێ یا وەرگرتی، و ڤێجا تو بێهنا خۆ ڤەددەی. هەلبەت نەڤ ئیشانا تە یا جوزئی دڤێت تە پالّبدەت بۆ سۆپاسییێ نە گازندەیان.

دەرمانێ بیست و دووێ:

ئەی ئەو کەسێ موبتەلا بووی ب نەخۆشییێن گران یێن وەك فالنجێ (شەلەلێ)!

ل دەستپێکێ دێ موژدەیێ ب ئەوێ چەندێ دەمە تە کو نەخۆشییێن مینا فالنجێ ب بەرەکەت دهێنە هەژمارتن بۆ باوەرداران. ژمێژەیە من نەف چەندە یا ژ ئەهلێ وەلایەتێ گوهلێبووی بەلێ من نهێنییا ئەوێ نەدزانی.

نهێنییەکا ئەوێ هوسا هاتە سەر دلێ من، ئەهلێ خودێ ژبەرکو دا بگەهنە خودایێ مەزن و ژ مەترسییێن مەعنەوی ڕزگاربن، و دا بەختەوەریا هەتاهەتایی بدەست خۆڤە بینن، ب هەلبژارتن ئەوان خۆ دایە پەی دوو بنستران:

یا ئێکێ: (رابطة الموت) هەردەم بیرئانین ل مرنێ. ئانکو؛ ئەوان وەسا یا هزرکری کا چاوا دونیا فانییە، ئەو ژی د ئەڤێ دونیاپێدا ب تنێ هندەك مێهڤانێن فەرمانبەرێن فانینە، و ب ئەڤی شێوەی ژبۆ ژیانا خۆ یا ئەبەدی کارکرینە.

یا دووێ، ژبەر کو دا ژ مەترسییێن نەفسا خۆ یا ئەمارە و هەستێن ئەوێ یێن کورە ڕزگاربن، ب دەردان و ب پەروەردەکرنا نەفسێ پێکولا ژنافبرنا نەفسا ئەمارە کرینە.

هوین ئەی گەلی خۆشك و برایێن کو وە نیڤەکا ساخلەمییا لەشێ خۆ ژدەستدای!

دوو بنسترێن کورت و ساناهی یێن کو ئەگەرێ خۆشیێنە، بێ هەلبژارتن یێن هاتین دان بۆ تە کو، بەردەوام ڕەوشا کەلواشێ تە زەوالا دونیایێ و فەنایا مرۆڤی ل بیرا تە دئینیت. لەورا ئێدی دونیا نەشێت تە بخەندقینیت، غەفلەت ژی نەشێت چاڤێن تە بگریت. هەلبەت ب ئەڤی ئاوای نەفسا ئەمارە ژی نەشێت مرۆڤەکێ نیڤ تمام ب هەوەسێن دونیایێ یێن کێم و خۆشییێن نەفسانی یێن پوچ بخاپینیت، و هەر زوی ژ بەلایا ئەوێ نەفسێ ڕزگار دبیت.

ها هوسا کەسێ باوەردار ب نەێنییا باوەرییێ و ب تەسلیمبوون و تەوەکولا ب خودێ، دشێت ژ ئەوان نەخۆشییێن گران یێن وەك فالنجێ د دەمەك کورتدا، هەروەك دەردێن ئەهلێ وەلایەتێ مفای ژێ وەربگریت. ل ئەوی دەمی ئەو نەخۆشییێن گران گەلەك نەرزان و بێ بها دبن.

دەرمانێ بیست وسێیێ:

ئەی نەخۆشێ بێ کەس، غەریب و بێچارە!

ئەگەر دگەل نەخۆشییێ، بێکەسی و غەریبییا تە ڕەقترین دلان ل هەنبەر تە نەرم بکەت، و چاڤێ دلۆڤانیێ بۆ تە ڕابکێشیت، گەلۆ پا ئەو خالقێ تە یێ ڕەحیم، ئەوێ د سەرێ هەمی سورەتێن قورئانێدا خۆ بصیفەتێ (الرَّحمانُ الرَّحیـم) ددەتە پێشکێشکرن، و ئەوێ ب ڕۆناهییەکا دلۆڤانییا خۆ یا بێ هەمتا هەمی دایکان ل هەمبەر زارۆکێن وان ددەتە پەروەردەکرن، و ل هەمی بهاران ب دیمەنەکێ دلۆڤانییا خۆ رویێ ئەردێ هەمییێ ب ناز و نیعمەتان پڕ دکەت، و ئەوێ بەهشتا ل ژیانەکا بێ دویماهی، ب هەمی جوانی و خەملا خۆڤە دیمەنەکە ژ دلۆڤانیا ئەوی. ڤێجا گافا تو ب باوەری خۆ پاڵ ئەوێڤە بدەی، ئەوی ناسبکەی وب زمانێ لاوازییا نەخۆشییا خۆ لافایان ژێ بکەی، هەلبەت ئەڤ نەخۆشییا تە یا بێکەس و ل غوربەتێ، ل شوینا هەمی تشتا دێ بەرێخۆدانا دلۆڤانییا ئەوی بۆ تە ڕاکێشیت.

مادەم ئەو یێ هەی، بەرێخۆ ددەتە تە، چ پێنەڤێت تە هەمی تشت یێن هەین.

و ئەڤ کەسێن دروست د بێکەسی و غوربەتێدا؛ ئەو کەسن یێن ب باوەری و تەسلیمبوون خۆ پاڵ ئەوێڤە نادەن، یان ژی هەما هەر گرنگییێ نادەنە خۆ پالڤەدانێ بۆ ئەوی.

دەرمانێ بیست و چارێ:

ئەی چاڤدێرێن نەخۆشان، ئەوێن کو خزمەتا زارۆکێن بێگونەهێن نەخۆش یان ژی ئەو پیر و کالێن نەخۆش یێن وەکی زارۆکێن بێگونەهـ لێهاتین دکەن!

ل هەمبەر وە بازرگانییەکا ئاخرەتی یا گرنگ یا هەی. ب شەوق و ڤیان هەولبدەن ئەوێ بازرگانییێ قازانج بکەن.

ژ لایێ نەهلێ حەقیقەتێڤە یا هاتییە دووپاتکرن کو نەخۆشییێن ئەوان زارۆکێن بێگونەهـ بۆ لەشێن ئەوانا یێن نازك وەکی هیبوون و پەروەردەکرنێیە، و شرەنقەیەك و پەروەردەیەکا خودایییە داکو د داهاتوودا ل بەرانبەر زەحمەتییێن دونیایێ ل بەر خۆ بدەن. دگەل ئەوێ چەندێ کو گەلەك حیکمەتێن دونیەوی یێن د نەخۆشیا زارۆکاندا هەین، هەروەسا نەخۆشی ژبۆ ژیانا ئەوان یا روحی و پاقژکرنا دونیایا ئەوان ژی یا باشە. کا چاوان نەخۆشی ژبۆ مەزنان (كَفارةُ الذنوب)ـە ئانکو گونەهـ ژێبەرە، بۆ زارۆکان ژی د هێلا مەعنەویدا د رۆژێن بهێتدا یان ژی ل ئاخرەتا ئەوان دبیتە نەگەر بۆ بلندبوونا پلەیێن وان، و ئەو خێرێن ژ نەخۆشییێن ئەوان ژی دهێن ئەوێن وەکو شرەنقەیەکا خودایینە، ل دەفتەرا خێرێن

دایکوبابێن ئەوان دهێنه نڤیسین، ب تایبەت ل سەر ڕوپەلێن خێرێن ئەوێ دایکا کو ساخلەمییا زارۆکێن خۆ ل سەر ساخلەمیا خۆ دبینیت.

چاڤدێریکرنا کەسێن دانەمر ژی، دگەل کو ب دەستڤەئینانا خێرەکا مەزن. ئەگەر مرۆڤ دوعایێن ئەوان ژی بدەست خوڤە بینیت نەخاسمە ئەگەر دایك و بابێن مرۆڤی بن، دلێن ئەوان خۆش کەت، و ب وەفادارانە خزمەتا ئەوان بکەت، ب ڕیوایەتێن سەحیح و گەلەك ڕویدانێن مێژووی یا هاتییە دووپاتکرن کو ڕێکەکە هەم بۆ بەختەوەریا نەڤێ دونیایێ، هەم ژی بۆ بەختەوەریا ئاخرەتێ.

هەروەسان د گەلەك ڕویدانانداا یا هاتییە دووپاتکرن کو؛ زارۆکێن بەختیار یێن کو ب ئاوایەکێ تمام و باش چاڤدێریا دایك و بابێن خۆ یێن دانەمر دکەن دێ هەمان هەلویستی ژ زارۆکێن خۆ ژی بینن، و زارۆکێن بێ بەخت ئەگەر نەخۆشییێ بگەهینە دایك و بابێن خۆ یێن دانەمر، ژبلی نەشکەنجەیا ئاخرەتێ ل دونیایێ ژی دێ سزایێ خۆ وەرگرن و دێ گەلەك نەخۆشی و خرابی ب سەرێ ئەوان هێن.

بەلێ، د ئیسلامێدا یا پێدڤییە مرۆڤ چاڤدێرییەکا باش ل کەسێن دانەمر و بێ دەستهەلاّت بکەت، نە ب تنێ ل نێزیك و مرۆڤێن خۆ (مادەم ب نێهێنییا ئیمانێ برایەتییا ڕاستی یا هەی)، ڤێجا دەما

کەسەکێ هوسا دکەفیتە بەرانبەر مرۆڤی، و نەخۆشێ دانەمر یێ پێدڤی بیت، دڤێت مرۆڤ ب روح و جان خزمەتا ئەوی بکەت.

دەرمانێ بیست و پێنجێ:

گەلی خۆشك و برایێن نەخۆش!

ئەگەر هەوە چارەسەرییەکا پیرۆز یا ب تام و گەلەك ب مفا و بۆ هەر دەردەکی ببیتە دەرمان بڤێت، ئیمانا خۆ ئینکیشاف بکەن. ئانکو: ب تەوبە، ئیستیغفار، نڤێژ و عیبادەتی ئەوێ چارەسەرییا پیرۆز و ئیمانی یا ژ ئیمانێ دهێت بکاربینن.

بەلێ، ئەهلێ غەفلەتێ ژبەرکو گەلەك حەز ژ دونیایێ دکەن و پێڤە د گرێدایینە، خۆ دێ بێژی لەشەکێ مەعنەوی یێ نەخۆش و تەمەتی دونیایێ مەزن یێ دگەل ئەوان هەی. مە د گەلەك ڕیسالەیاندا ب شێوەیەکێ ڤەبڕی یا دووپاتکری کو ئیمان ژبۆی ئەوان دەربێن نەمانێ و ژێکڤەبوونێ ئەوێن تەمەتی دونیایێ مەزن، ژ نشکەکێڤە دبیتە چارەسەری بۆ کەلواشێ مرۆڤی یێ مەعنەوی ئەوێ دناڤ کول و بریناندا، ژ بریننان ڕزگاردکەت و دبیتە شیفایەکا حەقیقی.

دا ئەز سەرێ وە نە ئێشینم و کورت ببڕم...

چارەسەرییا ئیمانێ ژی ئەوە: هندی ژ مرۆڤی بهێت مرۆڤ فەرزێن خۆ بجهـ بینیت، ئەڤ چەندە کاریگەرییا چارەسەرییێ نیشاندەمت. غەفلەت، ژ ڕێدەرچون، هەوا و هەوەسێن نەفسی و خۆشیێن نە

مەشروع ژی دبنە رێگر لَ کاریگەریا ئەڤێ چارەسەریێ. ڤێجا مادەم کو نەخۆشی غەفلەتێ ژناڤ دبەت و حەزێن مرۆڤی یێن خراب دبڕیت، و دبیتە رێگر بۆ چوونا مرۆڤی بۆ خۆشییێن نە مەشروع، بلا هوین مفای ژێ وەربگرن. چارەسەری و دەرمانێن پیرۆزێن نورانی یێن ئیمانێ، ب تەوبە و ئیستغفار و دوعا و نیازان بکاربینن.

خودایێ مەزن شیفایێ بدەتە هەوە، نەخۆشییێن هەوە بۆ هەوە بکەتە کفارة الذنوب، آمین آمین آمین...

﴿اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِى هَدٰينَا لِهٰذَا وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِىَ لَوْلَا اَنْ هَدٰينَا اللّٰهُ لَقَدْ جَاءَتْ رُسُلُ رَبِّنَا بِالْحَقِّ﴾

﴿سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا اِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا اِنَّكَ اَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ﴾

﴿اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ طِبِّ الْقُلُوبِ وَدَوَائِهَا وَعَافِيَةِ الْاَبْدَانِ وَشِفَائِهَا وَنُورِ الْاَبْصَارِ وَضِيَائِهَا وَعَلٰى اٰلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلِّمْ﴾

هەفتەمامیيا تیشکا بیست و پێنجێ

مەکتوبا هەفدێ

تازیيەناما زارۆکان

"بِاسْمِهِ وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ"

ژبۆ برایێ من یێ عەزیز و یێ ئاخرەتی حافز خالد ئەفەندی.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

﴿وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ * الَّذِينَ إِذَا أَصَابَتْهُمْ مُصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ﴾

برایێ من، ئەز گەلەك کاریگەربووم ب مرنا زارۆکێ تە بەلێپا:

اَلْحُكْمُ لِلَّهِ

ڕازیبوون ب قەزایان و تەسلیمبوون بۆ قەدەران ئێك ژ درویشمێن ئیسلامێیە. هیڤیدارم خودایێ مەزن هەداڕێ بدەتە هەوە، و ڕەحمەتی ژی بکەتە پاداشت و مەهدەرفان بۆ ئاخرەتا هەوە.

ئەم دێ پێنج خالان (یێن کو مزگینیەکا ڕاست و دلخۆشییێ پیشان ددەن)، بۆ هەوە و هەمی باوەردارێن وەکی هەوە تەقوادار دەنە دیارکرن:

خالا ئێکێ:

د قورئانا پیرۆزدا یا هاتی:

﴿وِلْدَانٌ مُخَلَّدُونَ﴾

نەینی و شروفەکرنا ئەڤێ ئایەتێ ئەڤەیە، ئەو زارۆکێن باوەرداران ئەوێن ژبەری گەهشتنێ (بلوغێ) دمرن ل بەهەشتێ ب شێوەیەکێ هەتاهەتای، خوشکوك و ژ هەژی بەهەشتێ دێ بەردەوام مینن زارۆك. و د هەمبێزا دایك و بابێن ئەوان یێن کو دچنە بەهشتێدا، دێ بنە ڕێکا کەیفخۆشبوونا ئەوان یا هەتاهەتایی،

و دبنە ئەگەرێ پەیدابوونا ئەوێ کەیفا هەری مەزن یا حەز ژێکرن و شادبوونا ب زارۆکان دهێت، بۆ دایك و بابێن خۆ. و هەمی تشتێن

خۆش یێ ل بەهشتێ هەی. ئەو کەسێن کو دبێژن: " ژبەرکو ل بەهەشتێ تەناسول (زارۆکبوون) نینە، حەز ژێکرنا زارۆکان و شادبوون ب ئەوان ژی ل وێرێ نینە" ئەف چەندە ڕاست نینە. هەروەسا ل شوینا حەز ژێکرنەك و شادبوونەکا دەهـ سالێن کورت یێن دونیایێ یێن تێکەل ب خەمان، حەز ژێکرن و شادبوونەکا هەتاهەتای و تەمەتی ملیون سالان پاك و بێ خەم ب دەستڤە دئینیت، ئەف چەندە هەمی، ئەف ئایەتا پیرۆز:

﴿وِلْدَانٌ مُخَلَّدُونَ﴾

ئاماژەیێ پێددەت و مزگینییێ ددەت.

خالا دووێ:

ل وەختەکێ کەسەك د زیندانەکێدابوو. کوڕەکێ وی یێ خوینشرین ژی هەبوو، هنارتبوونە دەڤ. ڤێجا زیندانییێ بێچارە هەم بۆ خۆ دئێشییا، هەم ژی ژبەرکو نە دشیا ئارامییێ بۆکۆرێ خۆ پەیدا بکەت بۆ ئەوی ژی ب خەم دکەڤت. لێ ل دویماهییێ دادوەرەکێ دلۆڤان زەلامەکێ فرێدکەتە دەڤ و دبێژێتێ:" ئەف زارۆکە چەند کوڕێ تە بیت ژی، بەلێبا هاولاتییێ منە و ئەز ژ ئارامییا ئەوی بەرپرسم.

ئەز دێ ئەوی بەم و دێ ل قەسرەکا خۆش دەمە ب خۆدانکرن"، ئەف کەسێ زیندانی ژی دکەتە گری و ب نالّ نالّ دبێژیت" ئەز جەگەرا خۆ یا کو ئەگەرێ ئارامییا منە نادەم هەوە".

هەڤالێن ئەوی ژی دبێژنێ " ئەف کاریگەربوونا تە یا بێ ڕامانە. ئەگەر ژ ڕاستا تو بۆ زارۆکێ خۆ دنێشی، ل شوینا بمینیتە دزیندانەکا نەخۆش، پیس، گەنی و گەمارگرتیدا، دێ چیتە قەسرەکا خۆش و بەرفرەهـ ئەگەر تو ژبەر خۆ یێ ب خەمی و تو ل مەنفەعەتا خۆ دگەڕی، بزانە کوڕێ تە ل ڤێرێ بمینیت دگەل هندێ کو مفایەکێ دەمکی و ب گومان یێ بۆ تە هەی، لێ ژبەر نە ئارامییا کوڕێ تە، تو دێ گەلەك دلتەنگ و نەخۆش بی. ڤێجا ئەگەر کورێ تە بچیتە وێرێ (قەسرێ) هزار مفا دێ بۆ تە هەبن. ژبەرکو دێ دلۆڤانی و بالا پاشای بۆ خۆ کێشیت و دێ بۆ تە وەکی مەهدەرڤانەکێ لێهێت. و ب ئەڤی ناوای پاشا ژی دێ داخوازا هەڤدیتنا هەوە کەت، و چ پێنەڤێت بۆ هەڤدیتنا وە ئەوی ناهنێریتە زیندانی دەڤ تە، بەلکو دێ تە ژ زیندانێ دەرێخیت و ئینیتە قەسرێ (ب ئەوی مەرجی: تو یێ گوهدار و ئەمرخۆشبی بۆ پاشای) "...

ها هەروەکێ ئەڤێ نموونەیێ، برایێ من یێ خۆشتڤی، ل دەمێ زارۆکێ کەسێن وەکی تە باوەردار دمرن دڤێت هوسا هزربکەن، ئەڤ زارۆکە یێ بێ گونەهە، و چێکەرێ ئەوی ژی یێ رەحیم وکەریمە، ل شوینا دلۆڤانی و پەروەردەکرنا من یا ب کێم و کاس خودایێ مەزن برە بەر دلۆڤانی و چاڤدێریا خۆ یا هەری تمام. ژ ئەڤێ دونیایا ب نەخۆشی، ب موصیبەت و ب زەحمەت، دەرێخست و هنارتە بەهشتا فیردەوس یا بلند. ئەو زارۆك چەند دلشادە! ئەگەر ئەو زارۆك مابایە ل ئەڤێ دونیایێ کی دزانیت کا دا چ ب سەری هێت؟ ژبەر ئەڤێ یەکێ ژی ئەز بۆ وی نائێشم، چنکو ئەز دزانم ئەو یێ بەختیارە.

ل ڤێرێ ب تنێ مفایێ نەفسا من دمینیت، ئەز بۆ ئەوێ ژی نائێشم، قەد ب خەم ناکەڤم و کاریگەر نابم. ژبەرکو ئەگەر ئەو زارۆك ل دونیایێ مابا، دا ب تنێ حەز ژێکرنەکا دەمکی یا دەهــ سالی و تێکەل ب نەخۆشیان بۆ من پەیداکەت. ئەگەر کەسەکێ چاکبا و د کاروبارێن دونیایێدا یێ ژێهاتیبا بەلکو هاریکاریا من کربا. لێبەلێ ب مرنا خۆ دێ ل بەهەشتا بەرین بۆ من بیتە ئەگەرێ هەبوونا حەز ژێکرنا زارۆکان یا ملیون سالّی، و ل سەر ئەڤێ چەندێرا دێ بیتە مەهدەرڤان و رێکەك بۆ بەختەوەریا هەتاهەتایی .

هەلبەت و هەلبەت، کەسێ کو مفایەکێ ب گومان و پێشوەخت ژدەست ددەت، و مفایەکێ ڕاست و پاشوەخت بدەست خۆڤە دئینیت، کاریگەرییێن ب ئێش ل سەر خۆ دیار ناکەت و ب بێ هێڤییانە ناکەتە فەریاد و گازی.

خالا سێیێ،

ئەو زارۆکێ مری، چێکری و بەندەیێ خالقەکێ ڕەحیم بوو، و ب هەمی ڕەوش و سەروبەرێ خۆڤە دروستکرییێ ئەوی بوو، و عائیدێ وی بوو. وەکو هەڤالەك ب شێوەیەکێ دەمکی بێ هاتییە دان بۆ دایك و بابێن وی، داکو چاڤدێرییێ لێبکەن، و خودایێ مەزن ئەڤ دایبابە ژی پێن بۆ کرینە خزمەتکار، ل بەرانبەر ئەڤێ خزمەتا دایبابان (پێشوەخت) شەفقەتەکا ب تام یا دایە ئەوان.

نها ئەو خودایێ ژ هزار بەهران خودانێ نەهسەد و نوت نەهـ بەهرانە. ب دلۆڤانی و حیکمەتا خۆ زارۆکێ تە ژ بەر دەستێن تە ببەت و خزمەتا تە ب دویماهی بینیت، تو خودانێ خۆ و بەهرەکا ب سەرڤە سەرڤە، ل هەمبەر خودایێ کو خۆدانێ هزار بەهرێن ڕاستەقینەیە، گازندەیان بکەی و ب بێهێڤییانە و بخەم بکەیە فەریاد و گازی... ، بزانە ئەڤ تشتە نە ب سەر ئەهلێ ئیمانێڤەیە، بەلکو ب سەر ئەهلێ غەفلەت و ضەلالەتێڤەیە.

خالا چارێ،

نەگەر دونیا بێ دویماهیبا، مرۆڤ ژی هەتاهەتایێ مابانە تێدا و ژێکڤەبوون ژی بێ دویماهیبا، دبیت ئەڤ کاریگەرییێن ب ئێش و بێ هێڤیبوونێن ب خەم ڕامانەك هەبا. بەلێ مادەم دونیا مێهڤانخانەیەکە، ڤێجا نەو زارۆکێ مری کا چوویە کیڤە هوین ژی و ئەم ژی دێ چینە وێرێ. هەروەسا ئەڤ مرنە نە تایبەتە بۆ نەوی زارۆکی، بەلکو جادەیەکا گشتییە و هەمی دێ تێدا دەرباز بن. هەروەسا مادەم ژێکڤەبوون ژی نە یا بێ دویماهییە، ل ڕۆژێن بهێت هەم ل بەرزەخێ، هەم ژی ل بەهەشتێ دێ هەڤدیتن چێبن.

لەوا دڤێت مرۆڤ بێژیت: اَلْحُكْمُ لِلّٰهِ نەوی دا، نەوی بر. دڤێت مرۆڤ ب سەبر و شوکرڤە بێژیت: الحمدُ للهِ عَلى كُلِ حَال

خالا پێنجێ:

دلۆڤانی و شەفقەت ژ دیمەنێن هەری جوان، هەری نازك، هەری خۆش و هەری شرین پێن ڕەحمەتا ئیلاهیە. و دەرمانەکێ گەلەك کاریگەرێ نوورانییە، ژ عەشقێ گەلەك دژوارتر و بهێزترە، دبیتە

ئەگەرێ هندێ مرۆڤ زوی بگەهیتە خودایێ مەزن. وەکو عەشقا مەجازی و عەشقا دونیەوی، پشتی گەلەك ناریشە و نەخوّشییان عەشقا حەقیقی بسەردکەڤیت و عاشق دگەهنە خودایێ مەزن. دلۆڤانی ژی هوسا، ڤێجا بێ ناریشە و نەخوّشی ژی و ب شێوەیەکێ کورتتر و پاکتر دلێ مرۆڤی ب خودایێ مەزنڤە دگریت.

چ دایك یان ژی باب، تەمەت هەمی دونیایێ حەز ژ زارۆکێن خۆ دکەن. ل دەمێ زارۆکێن ئەوان ژبەر دەستێن ئەوان دهێنە برن (ئەگەر د باوەردار و د بەختیار بن) پاتکا خۆ ددەنە دونیایێ و مونعیمێ حەقیقی دبینن، و دبێژن: " مادەم دونیا فانییە، هێژایێ پەیوەندییا دلی نینە"، زارۆکێ ئەوان چووبیتە کیڤە ئەو ژی پەیوەندییەکێ دگەل ئەوی جهی گرێددەن، ب ئەڤی ئاوای ڕەوشەکا مەعنەوی یا گەلەك مەزن بدەست خوڤە دئینن.

ئەهلێ غەفلەت و ضەلالەتێ ژ مزگینی و خۆشییا د ڤان پێنج خالاندا هەی، د بێ بەهرن. کا ڕەوشا ئەوان چەند یا ب نەخوّشییە، هوین دشێن دگەل ئەڤێ چەندێ بەڕاورد بکەن، خانمەکا پیر ل دەما کو زارۆکەکێ خۆ یێ نازدار د سەکەراتێدا دبینیت، ژ ئەنجامێ غەفلەت و ضەلالەتا خۆ، هوسا هزردکەت دونیا یا بێ دویماهییە، و هەروەسا ژبەرکو ئەو وەسا هزردکەت مرن نەبوون و ژێکڤەبوونەکا بێ

دویماهییه، ل شوینا ئەڤێ دوشەکا نەرم (یا کو زارۆکێ ئەوێ ل سەر) هزرا خۆ ل ئاخ و توزا قەبری دکەت. ڤێجا ژبەر ئەڤێ غەفلەتا خۆ ئەو ژن نەشێت بیرا خۆ ل بەهەشتا دلۆڤانییا و فیردەوسا خۆشییا یا خودایێ أرحم الرحمین بینیت. ئەرێ کا ئەڤ ژنە چەند نەخۆشییا دکێشیت و چەند یا ب خەم و بێ ئومێدە، تو دشێی بەراوردبکەی؟

ئیمان و ئیسلامییەت کو دێ بنە رێ بۆ بەختەوەریا هەردوو واران، دبێژنە کەسێ باوەردار: "خالقێ رەحیم یێ ئەڤی زارۆکێ نها د سەکەراتاندا، دێ ژ ئەڤێ دونیایا پیس دەرێخیت و بەتە بەهەشتا بەرین. هەروسا بۆ هەوە ژی دێ کەتە مەهدەرڤان و زارۆکەکێ بێ مرن. ڤێجا بخەم نەکەڤە، ژێکڤەبوونەکا دەمکییە بێژە:

الحکم الله، انا الله وانا الیه راجعون

و یێ ب هەدار بە."

"اَلْبَاقِی هُوَالْبَاقِی"

سەعیدێ نورسی

تیشکا دووێ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

﴿إِذْ نَادَىٰ رَبَّهُ أَنِّي مَسَّنِيَ الضُّرُّ وَأَنتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ﴾

ئەف گازیيا قەهرەمانێ هەدارێ حەزرەتێ ئەیوب (سلاف ل سەربن) هەم یا ب سەربۆرە، هەم ژی یا کاریگەرە.

لەورا دڤێت ئەم ژی د گازییێن خۆدا بێژین:

﴿إِذْ نَادَىٰ رَبَّهُ أَنِّي مَسَّنِيَ الضُّرُّ وَأَنتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ﴾

پوختەیا چیروکا نافدار یا حەزرەتێ ئەیوب (سلاف ل سەربن) ب ئەفی رەنگییە:

هەر چەندە ئەو بۆ ماوەیەکێ گەلەك درێژ مابوو د نافا کول و بریناندا، بەلێ ژبەرکو ئەوی هزرا خەلاتێ مەزن یێ ئەوێ نەخۆشییێ دکر، ب هەمی سەبر و خۆراگریڤە ل بەرخۆدا. هەتا وەلێ دهێت ئەو کرمێن ژ بریننێن ئەوی دهێن دگەهنە ئەزمان و دلێ وی، ڤێجا ژبەرکو ئەزمان و دل ژی جهێ زکر و نیاسینا خودێنە.

نه ژبەر ئارامی و بێهنڤەدانێ، بەلکو ژ ترسا کو دێ زیان گەهیتە وەزیفەیا بەندایەتییا ئەوی، و ژبەر پەرستنا خودێ گازیکر و گۆت" ئەی خودا، زیان یا گەهشتییە من، ئەو زیانە ژ ئالییێ زمانیڤە زکرێ من و ژ ئالیێ دلی ژیڤە پەرستنا من تێکدەت"، خودایێ مەزن ژی ئەو گازییا وی یا پاك، پاقژ و بێ غەرەز ب ئاوایەکێ گەلەك جوان قەبویلکر. ساخلەمییەکا تمام پێ بەخشی و کرە دیمەنێ دلۆڤانیا خۆ یا جۆراوجۆر.

د ئەڤێ رۆناهیێدا پێنج خال یێن هەین:

خالا ئێکێ:

ل بەرانبەر نەخۆشی و برینێن حەزرەتێ ئەیوب (سلاف ل سەربن) یێن ظاهری، مە ژی یێن باطنی، ڕوحی و دلی یێن هەین. ئەگەر نافخۆیا مە بهێت گوهۆڕین بۆ دەرفەیێ مە (یان دەرفەیێ مە بهێتە گوهۆڕین بۆ نافخویێ مە) دێ هنگی دیار بیت کو مە گەلەك پتر ژ حەزرەتێ ئەیوب (سلاف ل سەربن) برین یێن هەین، ژبەرکو هەر گونەهەکا ئەم ئەنجام ددەین و هەر گۆمانەکا د سەرێ مەدا پەیدا دبیت، بریناں ل ڕوحامە ڤەدکەت. برینێن حەزرەتێ ئەیوب (سلاف ل سەربن) ب تنێ گەف ل ژیانا ئەوی یا کورت یا دونیایێ دکر، و برینێن مە یێن مەعنەوی گەڤا ل ژیانا مە یا بێ دویماهی دکەن.

ڤێجا ئەم گەلەك پتر موحتاجی ئەوێ موناجاتا ئەیوبینە ژ وی ب خۆ. ب تایبەت کا چاوا ئەو کرمێن ژ برینێن ئەوی پەیدا دبوون و کاریگەری ل دل و ئەزمانێ ئەوی کربوو، هەروەسا ئەو برینێن ژ گونەهێن مە دهێن و ئەو وەسوەسە و گومانێن ژ برینێن مە دەردکەڤن (نَعوذُ بِاللهِ) تێکەلی دلێ مە دبن کو جهێ ئیمانێیە، و ئیمانێ ژناڤ دبەن. و تێکەلی خۆشییا ڕوحانی یا ئەزمانی ژی دبن کو تەرجومانێ ئیمانێیە، ب نەڤیان دویر دئێخن و بێ دەنگ دکەن.

بەلێ، گونەهــ کاریگەرییێ ل سەر دلی دکەت، ڕەش دکەت ڕەش دکەت هەتا کو ڕۆناهییا ئیمانێ ژێ دەردئێخیت و هشك دکەت. د نافا هەر گونەهەکێدا ڕێکەك یا هەی دچیتە کوفرێ. ڤێجا ئەگەر ئەو گونەهــ زوی ب ئیستیغفاران نەهێتە ژنافبرن، نەوەکو کرم بەلکو وەکو مارەکێ مەعنەوی یێ بچویك دێ دلێ مرۆڤی لەقدەت.

بۆ نموونە: دەمێ کەسەك گونەهەکا شەرمکەر ب ڤەشارتی ئەنجام ددەت، گاڤا کەسەك پێبحەسیت گەلەك شەرم دکەت، ڤێجا ل ئەوی دەمی هەبوونا فریشتەیان و ڕوحانییاتان ل سەر ئەوی گەلەك یا گرانە. ب ئەمارەیەکا (گونەهەکا) بچویك دڤێت نکولییێ ل ئەوان هەمیان بکەت.

دیسان بۆ نموونە: گاڤا کەسەکێ گونەهەکا وەسا ئەنجامدابیت کو پێ بچیتە جەهنەمێ، ڤێجا چەند گوهـ ل گەفێن جەهنەمێ ببیت، (ئەگەر ب ئیستیغفاران خۆ نەپارێزیت)، و ژبەرکو ب هەمی گیانێ خۆڤە نەبوونا جەهنەمێ دخوازیت، گونەهـ و گومانەکا بچویک دلێرییێ ددەنە ئەوی کەسی نکۆلیێ ل جەهنەمێ بکەت.

دیسان بۆ نموونە: مرۆڤەکێ کو نڤێژێن خۆ پێن فەرز ناکەت و وەزیفەیا خۆ یا بەندایەتییێ بجهـ نائینیت، هەر ئەو مرۆڤ ئەوێ ژبەر بجهـ نەئینانا کارەکێ بچویک ل بەرانبەر گۆتنەکا رێڤەبەرێ خۆ ییێ بچویک گەلەک کاریگەر دبیت. لێ ل دەمێ ل بەرانبەر فەرمانێن دووبارە پێن پادشاهێ خۆ ییێ ئەزەلی و ئەبەدی د فەرزێن خۆدا تەمبەلی و کێماسییەکێ ئەنجام ددەت، بۆ ئەوی گەلەک ب زەحمەت دبیت، ژبەر ڤێ زەحمەتییێ ژی ئارەزوویەک ل دەڤ پەیدا دبیت و مەعنەن دبێژیت: "خوزی ئەڤ وەزیفەیا بەندایەتییێ نەبا" و ژ ڤێ خۆزییێ ژی ڤیانا نکۆلیکرنەکا کو بێهنا دژمناتییا ئیلاهی یا مەعنەوی ژێ دهێت هشیار دبیت. گاڤا کو گومانەک ل سەر هەبوونا خودای بکەڤیتە دلێ ویدا، وەکی بەلگەیەکا ڤەبڕ مەیلا خۆ ددەتە سەر و خۆ دهێلیتەپێڤە. دێ دەرگەهەکێ هەلاکەتەکا مەزن بۆ ئەوی ڤەبیت. ئەو بەختڕەش نزانیت کو ب رێکا نکۆلیکرنێ ل شوینا تەنگاڤییەکا گەلەک بچویک یا ژ وەزیفەیا بەندایەتییێ دهێت

خۆ دکەتە نارمانج بۆ تەنگاڤییێن مەعنەوی یێن کو ملیون جاران مەزنتر و نەخۆشترن. ژ پێڤەدانا پێشیێ رەدڤیت لێ پێڤەدانا ماری قەبویل دکەت.

هاهوسا بلا ب ئەڤان سێ نموونەیان بهێتە ڤیاسکرن، داکو نهێنییا، ﴿بَلْ رَانَ عَلَىٰ قُلُوبِهِم﴾ بهێتە فامکرن.

خالا دووێ:

هەروەکو د پەیڤا بیست و شەشاندا دەربارەی نهێنییا قەدەرێ هاتییە دیارکرن، د موصیبەت و نەخۆشییاندا ژ سێ ئالیانڤە مرۆڤان ماف نینە گازندەیان بکەن:

ئالیێ نێکێ: خودایێ مەزن ئەو جلکێ هەبوونێ نەوێ ل بەر مرۆڤان کری، دکەتە دیمەنێ سنعەتا خۆ. و مرۆڤ یێن کرینە پیشاندەر، ڤێجا ئەوی جلکێ هەبوونێ ل سەر وی پیشاندەری ب کەیفا خۆ دبڕیت، دگوهۆڕیت، کورت دکەت؛ دیمەنێن باشناڤێن خۆ یێن جیاواز ل سەر ددەتە پیشاندان. کا چاوا نافێ ئەوی یێ شافی نەخۆشییان دخوازیت، هەروەسا نافێ ئەوی یێ رەزاق ژی برسێ پێدڤی دکەت و هوسا...

(مَالِكُ الْمُلْكِ يَتَصَرَّفُ فِي مُلْكِهِ كَيْفَ يَشَاءُ)

خودانێ مولکی ب کەیفا خۆ دەستکاریێ د مولکێ خۆدا دکەت

ئالیێ دووێ: ژیان ب موصیبەت و نەخۆشییان پاقژ دبیت، بەرەف کەمالێ دچیت، ب هێز دکەڤیت، پێشدکەڤیت، ئەنجامان ددەت، تەمام دبیت و وەزیفەیا ژیانێ بجهـ دئینیت. ئەو ژیانا کو بەردەوام ل سەر دوشەکا نیستیراحەتێ و ئارامییێ بیت پتر نێزیکی شەڕ و نەبوونێیە ژ خێرێ و هەبوونێ.

ئالیێ سێیێ: ئەڤ دونیایە، جهێ ئەزمونێ و مالا خزمەتێیە، نە جهێ خۆشی، نوجرەت و خەلاتانە. ڤێجا مادەم مالا خزمەتێیە و جهێ بەندایەتییێیە، نەخۆشی و موصیبەت ب ئەوی مەرجێ کو نە د دینیدا بیت و مرۆڤ ب هەدار بیت گەلەك یا گونجایە دگەل بەندایەتییێ، و هێزێ ددەتێ. و ژبەرکو نەخۆشی و موصیبەت هەر دەمژمێرەکا مرۆڤی وەکی ڕۆژەکا عیبادەتی لێدکەت، نە گازندەیان بەلکو دڤێت مرۆڤ شوکرا خودێ بکەت.

بەلێ، عیبادەت دبنە دوو جۆر، جۆرەك یێ موسبەتە و ئێك ژی مەنفی. یێ موسبەت ئەو عیبادەتێن دیارن. و یێ مەنفی ژی ئەوە، کەسێ نەخۆش ب نەخۆشی و موصیبەتان ب لاوازی و عەجزا خۆ دحەسییت، و ئیلتیجاکارانە بەرێ خۆ ددەتە رەبێ خۆ یێ رەحیم، هزرا خۆ ل ئەوی دکەت، و لافا و دوعایان ژێ دکەت و بەندایەتییەکا پاك بۆ ئەوی دکەت. و ڕیاء نەشێت بکەڤیتە دناڤ ئەڤێ بەندایەتیێدا، چنکو یا خالصە. ڤێجا ئەگەر نەخۆش یێ ب هەدار بیت، هزرا خۆ ل خەلاتێ نەخۆشییا خۆ بکەت و سوپاسییا خودێ بکەت، ل ئەوی دەمی دێ هەر دەمژمێرەکا وی ب ڕۆژەکا عیبادەتی هێتە هەژمارتن. و ب ئەڤێ چەندێ ئەڤ ژیێ ئەوی یێ هندە کورت دبیتە ژییەکێ گەلەك درێژ. و هەتا هندەك نەخۆشیێن هەین هەر خولەکەکا وان وەکی ڕۆژەکێیە. هەتا برایەکێ من یێ ناخرەتێ ب نافێ موهاجر حافز ئەحمەد، نەخۆشییەکا ئەوی یا گران بۆ من گەلەك ببوو مەرەق، وهوسا هاتە سەر دلێ من "هەرە پیرۆزباهییا ئەوی بکە، هەر خولەکەکا ئەوی بۆ ئەوی ب ڕۆژەکا عیبادەتی دهێتە هەژمارتن". بخۆ ئەوی کەسی د ناڤا هەدارێدا سوپاسییا خودێ دکر.

خالا سێیێ؛

هەر وەکو مە دنێک-دوو پەیڤاندا دایە دیارکرن، هەر مرۆڤەکێ بیرا خۆ ل بورییێ خۆ بینیت، یان دێ (ئاخ) هێتە سەر دل و زمانێ ئەوی یان ژی(ئوخ). ئانکو، یان دێ بێژیت(وەی مخابن) یان ژی (سوپاس بۆ خودێ). ئەوا (وەی مخابن) ب مرۆڤی ددەتە بگۆتن، ئێشانێن مەعنەوینە ئەوێن ژبەر نەمان و ژێکڤەبوونا خۆشییێن بەرێ پەیدابووین. چنکو ژنافچوونا خۆشییان ئێشانە. جاران خۆشییەکا دەمکی نەخۆشییەکا بێ دویماهی ددەت. هزرکرن ژی ئەوی دەردی دەردنێخیت و مخابنییێ ددەتە هەرکاندن.

و ئەوا (سوپاس بۆ خودێ) ب مرۆڤی ددەتە گۆتن ژی خۆشییێن مەعنەوی و هەتاهەتاییە، ئەوێن ژبەر ب دویماهیهاتنا ئەوان نەخۆشییێن دەمکی یێن بەرێ ل سەر مرۆڤیدا دەربازبووین پەیدابوونە.

دگەل ئەڤێ ڕەوشا سروشتی، ئەگەر مرۆڤ هزرا خۆ ل ئەوان خێر و خەلاتێن ئوخرەوی بکەت یێن ژ ئەنجامێ نەخۆشییا پەیدا دبن، و بزانیت ئەڤ عەمرێ کورت ژی ب نەخۆشییان درێژ دبیت، نە ب تنێ دێ یێ ب هەدار بیت بەلکو دێ سوپاسییا خودێ ژی کەت. و فەرە بێژیت؛

"اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَلٰى كُلِّ حَالٍ سِوَى الْكُفْرِ والضلال"

گۆتنەکا بەربەڵاف یا هەی " وەختێ موصیبەتان یێ درێژە". بەڵێ، وەختێ نەخۆشی و موصیبەتا یێ درێژە، بەڵێپا نە وەك هزرکرنا خەلکێ کو ژبەر تەنگاڤییا ئەوێ یا درێژە، بەلکی ژبەرکو وەکی عەمرەکێ درێژ ئەنجامێن ژیانێ ددەت یا درێژە.

خالا چارێ،

هەر وەکی د پەیڤا بیست و ئێکێ ل مەقامێ ئێکێ هاتییە ڕونکرن، ئەو هێزا سەبڕی یا خودایێ مەزن دایە مرۆڤی، ئەگەر د ئەوهاماندا(تشتێن بێ بنەمادا) نە مەزێخیت تێرا هەمی موصیبەتان دکەت. بەڵێپا ب کونترولا وەهمێ و ب غەفلەتا مرۆڤی و ژبەرکو مرۆڤ هزردکەت ئەڤ ژیانا فانی وەکی ژیانەکا باقییە، هێزا هەدارا خۆ هەمییێ ل بووری و داهاتوویێ خۆ دمەزێخیت، لەورا تێرا موصیبەتێن حالێ حازر ناکەت، و دەست ب گازندەیان دکەت. (حاشا) خۆ دێ بێژی یێ بۆ خەلکێ گازندەیان ژ خودێ دکەت. هەروەسا ب

شێوەیەکێ گەلەك نەحەق و ب دیناتی گازندەیان دکەت و بێ هەداریا خۆ پیشانددەت.

چنکو هەر ڕۆژەکا دەربازبووی (ئەگەر ب موصیبەت بیت)، زەحمەتا ئەوێ یا چووی، ئارامییا ئەوێ یا مای، نەخۆشییا ئەوێ یا چووی، خۆشیا ئەوێ (یا کو د نەمانا ئەوێ دایە) یا مای، تەنگاڤییا وێ یا چووی و خێرا ئەوێ یا مای. ڤێجا نە گازندەیان، بەلکی ب هەمی دلخۆشیڤە دڤێت سوپاسی ل سەر ڤێ چەندێ بهێتە کرن. نە سلبوون، بەروڤاژی پێدڤییە مرۆڤ حەز ژێ بکەت. عەمرێ ئەوێ/ئەوی یێ فانی ب خێرا موصیبەت و نەخۆشیان دکەڤیتە حوکمێ عەمرەکێ باقی و شاددا. ڤێجا ئەگەر مرۆڤ ب ئەوهامان هزرا خۆ ل ئەوان ئێشانێن دناڤ نەخۆشیادا بکەت، و بەشەکێ سەبرێ خۆ ل ئەوان بمەزێخیت، ب ڕاستی ئەڤە دیناتیە.

هندیکە ڕۆژێن داهاتوونە ژی مادەم هێژ نەهاتینە، هەر نها مرۆڤ هزرا خۆ ل ئەوان نەخۆشییێن کو دێ ل ئەوان ڕۆژا بینیت بکەت، ل سەر ئەڤێ چەندێ گازندەیان بکەت و خۆ بێ سەبڕ بکەت، ب ڕاستی ئەڤە ژی نەحمەڤیە. مرۆڤ بێژیت (سوبە دێ برسی مینم، دی تێهنیبم...) و هێژ هەتا نەڤرۆ ژی مرۆڤ یێ خوارنێ دخوت و ئاڤێ ڤەدخوت، کا چاوا دیناتییەکا ب نەحمەڤییە، ها وەسا ئەگەر

مرۆڤ هزرا ئەوان موصیبەت و نەخۆشییێن بهێت بکەت (کو هێژ نە بووینە)، و هەر ژ نوکە ب ئەوان نەخۆشییان بنێشت و خۆ بێ هەدار بکەت دگەل هندێ کو مرۆڤ ب خۆ زورداریێ ل خودکەت(چنکو مرۆڤ نە مەجبورە ئەڤان هزران بکەت)، بێ مێشکی و خشیمییەکا وەسایە کو ئەوێ دلۆڤانی و ڤیانا کو ژ هەژییە ژناڤ دبەت.

کورت و کورمانج: کا چاوا شوکر نیعمەتان زێدە دکەت، ها وەسا گازندە ژی موصیبەتان زێدەدکەت و ژهەژیبوونا دلۆڤانییێ ژی ژناڤدبەت.

ل سالا نێکێ یا جەنگا گشتی، ل ئەرزەرومێ کەسەکێ موبارەك توشی نەخۆشییەکا گران ببوو. ئەز چوومە دەڤ، گوتە من " ئەڤە بوونە سەد شەڤ خۆ من نەشیایە ئەز سەرێ خۆ دانمە سەر بالیفکی و ڕاکمەڤە" و هوسا گازندەکا گەلەك دلسوژکر، ئەز ژی گەلەك پێ نێشیام.

ژ نێشکەکێڤە هاتە بیرا من و من گۆت: "برایێ من، ئەڤ سەد ڕۆژێن تە یێن نەخۆش نها د حوکمێ سەد ڕوژێن خۆشدایە. بیرا خۆ ل نەخۆشییێ نەئینە و گازندەیان بکە! بەرێ خۆ بدە ئەوێ خۆشییا

مەعنەوی و شوکرا خودێ بکە. ڕۆژێن داهاتوو ژی مادەم هێژ نەهاتینە، تو پشتا خۆ ب دلۆڤانیا خودایێ ڕەحمان و ڕەحیم گەرم بکە، ژبەری بهێیە قوتان نەگری، ژ نەبوونێ نە ترسە و ڕەنگێ هەبوونێ نەدە نەبوونێ. تو هزرا خۆ ل ئەڤێ دەمژمێرێ بکە و ئەو هێزا هەدارێ یا ل دەڤ تە هەی تێرا ئەڤێ دەمژمێرێ دکەت.

وەك ئەوی فەرماندارێ دین نەکە، دگەل کو هێزا دژمنی یا لایێ چەپێ بەشداری لایێ ڕاستێ بوویە (ونەڤ چەندە ژی بۆ ئەوی یا بوویە هێزەك تازە)، د سەر ئەڤێ چەندێڕا هێژ دژمنێن ئەوی بێن لایێ ڕاستێ نەهاتینە. ڕادبیت هێزا خۆ یا نافەندی ل چەپ و ڕاستان بەلاڤدکەت و نافەندێ ڤالە دکەت، و هوسا ژی دژمن ب هێزەکا کێم نافەندێ داگیردکەت" من گۆتێ: "برایێ من تو وەك ئەڤی نەکە، تو هەمی هێزا خۆ ل بەرانبەر ئەڤێ دەمژمێرێ (دەمێ نەخۆشیێ) کۆم بکە و بکاربینە. هزرا خۆ ل دلۆڤانییا خودێ، خەلاتێن ئاخرەتێ و گوهۆڕینا نەخۆشییێ بۆ ژیێ تە یێ کورت و فانی بۆ ژیەکێ درێژ و باقی بکە. ل شوینا ئەڤان گازندەیێن دلسوژ، ب دلفرەهی شوکرا خودێ بکە."

ئەوی ژی ب هەمی دلفرەهیڤە گوت "الحمدلله، نەخۆشییا من ژ دەهــ پلا هاتە خوار، ما پلەیەك ب تنێ"

خالا پێنجێ: ژ سێ پرسان پێکدهێت:

پرسا ئێکێ: موصیبەتا ڕاست و زیانبەخش ئەو موصیبەتە ئەوا ب سەر دینێ مرۆڤیدا دهێت. ڤێجا داکو مرۆڤ خۆ بپارێزیت ژ موصیبەتا دینی، دڤێت هەردەم مرۆڤ هەوارا خۆ ببەتە بەر دەرگاهێ خودای و بکەتە فەریاد و گازی. بەلێ، موصیبەت نەگەر نە د دینیدا بیت د هێلا ڕاستییێدا ب موصیبەت ناهێتە هەژمارتن. ب تنێ بەشەك ژ هایداریێن خودایینە. کا چاوان ل دەمێ شڤان بەرا دهافێژتە پەزێ خۆ، ئەوێ ژ بیستانێن خەلکێ دچەریت، ئەو پەز ژی وەسا هزردکەن کو ئەو بەرە هایداریەکە بۆ ئەوان دا خۆ ژ کارێن زیانبەخش بدەنە پاش. و ب مەمنونیڤە ڤەدگەرنەڤە. ها هوسا گەلەك موصیبەتێن ظاهری یێن هەین کو هەر ئێك ژ ئەوان ئاگەهداری و هایداریەکا خودایە، هەر ئێك ژ ئەوان دبیتە کەفارەت بۆ گونەهان، غەفلەتێ ژناڤ دبەن، لاوازی و بێ هێزیا مرۆڤی نیشان ددەن و ئارامییەکا مەعنەوی ددەن. موصیبەتا ژ جۆرێ نەخۆشی، هەر وەکی مە ل سەری ئاماژە پێدای کو ئەو ناهێنە هەژمارتن ب موصیبەت، ب تنێ هندەك ئاگەهداری و هایداریێن خودایینە. د ڕیویەتەکێدا یا هاتی" کا چاوا فێقی ژ دارا گەهشتی دومرێیت، ها وەسان گونەهــ ژ نەخۆشێ ژبەر تایێن نەخۆشییا خۆ د لەرزیت دومرن."

حەزرەتێ ئەیوب "سلاف ل سەر بن" ژبەر نارامیا نەفسا خۆ دوعا نەکر، بەلێ ژبەرکو ڕێگری ل زکرێ ئەزمانێ ئەوی و تەفەککورا دلێ ئەوی هاتبوو کرن، ب تنێ دا بشێت ب دروستی بەندایەتییێ بۆ خودێ بکەت داخوازا شیفایێ ژێ کر. ڤێجا ئەم ژی ب ئەوێ موناجاتێ، نارمانجا مە یا سەرەکی دڤێت داخوازکرنا شیفایێ بیت بۆ وان برینێن مە یێن مەعنەوی و ڕوحی ئەوێن ژبەر گونەهان ل مە پەیدابووین. و نەخۆشییێن دونیایێ ژی ئەگەر بوونە ڕێگر ل پەرستنا مە بۆ خودێ، ل ئەوی دەمی بلا ئەم داخوازا شیفایێ ژ خودایێ مەزن بکەین. بەلێ دڤێت نە ب شێوەیەکێ نەڕازی و گازندەفە بیت، بەلکو ب شێوەیەکێ خۆشکێن و ئیستیمدادکارانە ئەم هەوارا خۆ بگەهینینە خودێ. مادەم ئەم ب خودایینیا ئەوی د ڕازینە، د هێلا خودایینییدا ج بدەتە مە دڤێت ئەم ب ئەوێ ژی ڕازی بین. ئەگەر مرۆڤ ب شێوەیەکێ کو بێهنا نەڕازیبوونا ژ قەزا و قەدەرێ ژێدهێت (ئاخ) و (ئوف)ان و گازندەیان بکەت، ئەڤ چەندە جۆرەکێ ڕەخنەگرتنێیە بۆ قەدەرا خودێ و تومەتبارکرنە بۆ ڕەحیمییەتا ئەوی. یێ ڕەخنەیان ل قەدەرێ بگریت سەرێ خول ل ئەورەسی[1] ددەت و دشکێنیت، و یێ دلۆڤانیا خودێ تومەتبار بکەت، بێ بەهر دمینیت ژ دلۆڤانیا ئەوی. گا چاوا بکارئینانا دەستێ

---

[1] ئەو ناسێ ناسنگەر ناسی ل سەر دگوتیت. (وەرگێر)

شکەستی بۆ تولفەکرنێ، شکەستنا دەستی زێدەتر لێدکەت، ها وەسا کەسێ کو گرفتاری موصیبەتێ ژی بوویە، نەگەر ژ موصیبەتا خۆ نەیێ ڕازی بیت و ب گازندەیان پێشوازیێ لێبکەت، موصیبەتا ئەوی زێدەتر دبیت و دبیتە دوو قات.

پڕسا دووێ: موصیبەتێن مادی چەند مەزن بهێنە دیتن هند مەزن دبن، و چەند بچویك بهێنە دیتن ژی هند بچویك دبن. بۆ نموونە، ل شەڤێن تاڕیدا دەما ناشوبەك دهێتە بەر چاڤێن مرۆڤی، نەگەر مرۆڤ بەرێ خۆ بدەتێ و گرنگییێ بدەتێ، هەر مەزن دبیت و نەگەر پویتە پێنەدەت ژی هەما هەر نامینیت و بەرزە دبیت. چاوا دەما مێش دهێنە مرۆڤی، مرۆڤ چەند گرنگییێ بدەتێ هند هێرشا خۆ زێدە دکەن، و نەگەر پویتە پێنەدا ژی دێ بەلاڤ بن و چن. ها هوسا موصیبەتێن مادی ژی چەند مرۆڤ گرنگییێ بدەتێ مەزن دبن. ڤێجا ب ڕێیا خەمان ئەو موصیبەتە ژ لەشی دەرباز دبن و دچنە نیڤەکا دلیدا و ڕهێن خۆ ل وێرێ دچینن، ژ ئەنجامێ نەڤێ چەندێ دبیتە نەخۆشییەکا مەعنەوی و بەردەوام دبیت. چ گاڤا ب ڕێیا پشتبەستن و ڕازیبوون ب قەدەرا خودێ ئەو خەمە هاتە ژناڤبرن، وەك بڕینا

داریّ ژ رهـ ، موصیبەتا مرۆڤی سڤك دبیت سڤك دبیت هەتا هشك دبیت و نەمینیت.

ژبۆ دەربڕینا ئەڤێ ڕاستییێ ل دەمەکێ من هو گۆتبوو،

ئەی بێچارە دەستان بەردە ژ فەریادێ و ب خودێ بکە تەوەککول

چنکو فەریاد بەلایەکە دناڤ بەلایێدا و خەلەتییە دناڤا خەلەتییێدا

گەر تە دیت بیت کا کێ بەلا دایە تە، ل وی دەمی نەو بەلایە قەنجیەکە و پاقژکرنەکە بۆ تە

و گەر تە نەدیت بیت ژی کا کێ بەلا دایە تە، دونیا بۆ تە خرابییە د ناڤ خرابیێدا و یا ژ خویە (ئانکو نەو مفایێ د بەلایێدا بۆ تە یا ژ خویە).

تەمەت دونیایێ بەلا بێن ل سەر سەرێ تە، تە خێرە تو ژبەر بەلایەکا بچویك دکەیە فەریاد و گازی؟ وەرە و ب خودێ بکە تەوەککول.

ئەگەر تو بۆ بەلایێ بگرنژی، بەلا ژی دێ بۆ تە گرنژیت، و بەلا چەند بگرنژیت هند بچویك دبیت هەتا خۆ دگوهۆڕیت بۆ خۆشیێ.

ئەو چەند رێزێن ل سەری، ئەوێن ب رەنگێ سۆر هاتینە دیارکرن وەکو پارچە هەلبەستەکێ هاتینە هێنسین.

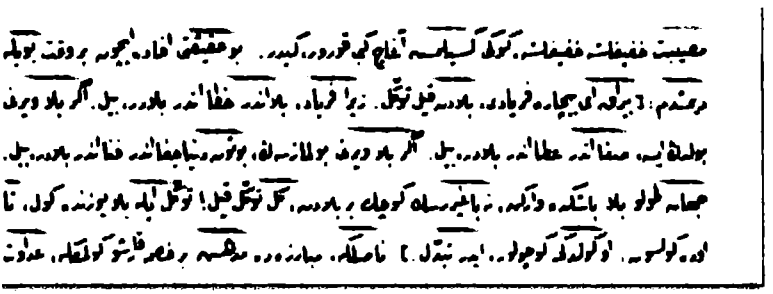

وێنەیێ دەستخەتێ هەلبەستێ ب زمانێ تورکی ب ئیسینا عوسمانی. (وەرگێر)

چاوا دەمێ د شەڕیدا مرۆڤ ل بەرانبەر دژمنێ خۆ دکەنیت، دژمناتی دبیتە ئاشتی، هەڤرکی ژی دبیتە یاری و تڕانە، و ب ئەڤی ئاوای دژمناتی بچویك دبیت و ژناڤ دچیت. پێشوازیکرنا موصیبەتان ب تەوەکولێ ژی ها یا هوسایە.

پڕسا سێیێ: بۆ هەر وەختەکێ حوکمەك یێ هەی. د ئەڤی وەختێ غەفلەتێدا بەلایان شێوەیێ خۆ یێ گوهارتی. ژبەرکو بەلا د هندەك وەختاندا و بەلایێن هندەك کەسان نە بەلانە، بەلکو قەنجییەکا خودایە.

ئەز ئەڤان نەخۆش و کەسێن خودان موصیبەت یێن ئەڤی سەردەمی (ب مەرجێ کو موصیبەتا ئەوان نە د دینێ ئەواندا بیت) ب بەختەوەر دبینم. ژبەر هندێ ئەز نەشێم ب چ شێوەیان ب خڕابی بەحس ل نەخۆشی و موصیبەتان بکەم. و چ هەست ژی ل دەڤ من پەیدا نابن ئەز بۆ ئەوان بئێشم، چنکو کێڕ گەنجێ نەخۆش بهێتە دەڤ من، ئەز دبینم پتر گرێدای دین و ئاخرەتا خۆیە ژ گەنجێن دی یێن ساخلەم. ئەز ژ ڤێ چەندێ تێدگەهم کو نەخۆشیا ئەڤان کەسان نە موصیبەتە، بەلکو ناز و نیعمەتەکا خودایە دگەل ئەوان هاتی کرن. چنکو ئەو نەخۆشی چەند زەحمەتەکێ چێکەت بۆ ژیانا

ئەوی یا دونیایێ یا کورت و فانی، مفایەکێ مەزن ژی دگەهینیتە ژیانا ئەوی یا هەتاهەتایی، و هەمی بۆ ب عیبادەت دهێتە هەژمارتن. ئەگەر ساخلەمییێ ببینیت، ژبەر سەرخۆشییا گەنجاتییێ و سەفاهەتا ئەڤی سەردەمی، هەلبەت نەشێت وێ ڕەوشا خۆ یا نەخۆشییێ بپارێزیت و دێ کەڤیتە دسەفاهەتێدا.

دویماهیك

خودایێ مەزن ژبەرکو دا شییانێن خۆ پێن بێ سنوور و دلۆڤانیا خۆ یا بێ دویماهی نیشان بدەت، لاوازییەکا بێ سنوور و هەژارییەکا بێ دویماهی یا د مرۆڤیدا ئافراندی. و هەروەسا دا کو جوانیا نەخشێن باشنافێن خۆ پێن پیرۆز نیشان بدەت، مرۆڤ ب شێوەیەك وەسا چێکرییە، چاوا کو مرۆڤ بێ سنوور ئێش و ئەلەمان دبینیت وەسا ژی وەکی مەکینەیەکا بێ سنوور خۆشی و لەزەتان ژی دبینیت. د ئەوێ مەکینەیا مرۆڤیدا ب سەدان ئامیرە هەنە، هەر ئێك ژ وان ئامیرەیان نەخۆشییا وێ جودایە، خۆشییا وێ جودایە، کارێ وێ جودایە و خەلاتێ وێ جودایە. خۆ دێ بێژی ئەو باشنافێن د جیهانێدا دیار دبن کو جیهان (ئینسانێ نەکبەرە) ، د مرۆڤی ژیدا کو (عالەما ئەصغەرە) دیمەنێن باشنافێن خودێ پێن پیرۆز هەنە. د ئەڤێ چەندێدا چاوا کو تشتێن مفابەخشێن وەك ساخلەمی و عافییەت و خۆشییێ وەل مرۆڤی دکەن کو مرۆڤ سوپاسییا خودێ بکەت و ئەوێ مەکینەیێ بۆ گەلەك لایان دەتە بکارکرن. و مرۆڤی وەکی کارگەهەکا سۆپاسیکرنێ لێدهێت. هەروەسا ب موصیبەتان، ب نەخۆشی و ئێشان هەمی ئەو تشتێن ژ کارکەفتی و چەرخێن دی ددەتە لڤین. و کانیکا لاوازی، بێچارەی و هەژارییا د ناڤ مرۆڤیدا هەی ددەتە کارکرن. و ڕەوشەکا وەسان ددەتە مرۆڤی کو مرۆڤ نە

ب زمانەکێ ب تنێ بەلکو ب زمانێ هەمی ئەندامێن لەشی خۆ بهەژە هەوار و داخوازا هاریکاریێ بکەت. خۆ دێ بێژی ئینسان ب لەوان رەوشان دبیتە پێنوسەك وەسا لڤوك (متحرك) ب هزارەها پێدڤیان ب خۆڤە دگریت. د پەرتووکا ژیانا خۆدا یان ژی د لەوحەیا قەدەرێن خۆدا سەرنڤشتا ژیانا خۆ دنڤیسیت، و دکەتە ڕاگەهاندن و ئاگەهداریەك بۆ باشنافێن پیرۆز یێن خودێ، و هوسا دکەڤیتە حوکمێ قەسیدەیەکا مەنزومی یا سوبحانی، و وەزیفەیا فیطرەتا خۆ بجهـ دئینیت.

ناڤەرۆك

تێبینی و لێبوردن..... ١

دەرمانێ ئێکێ..... ٣

دەرمانێ دووێ..... ٤

دەرمانێ سێیێ ٥

دەرمانێ چارێ..... ٧

دەرمانێ پێنجیێ..... ٩

دەرمانێ شەشێ..... ١١

دەرمانێ شەشێ ١٣

دەرمانێ حەفتێ..... ١٥

دەرمانێ هەشتێ..... ١٧

دەرمانێ نەهێ..... ١٩

دەرمانێ دەهێ..... ٢١

دەرمانێ یازدێ..... ٢٣

دەرمانێ دووازدێ..... ٢٥

دەرمانێ سێزدێ..... ٢٧

دەرمانێ چاردێ..... ٣٠

دەرمانێ پازدێ..... ٣٣

دەرمانێ شازدێ..... ٣٥

دەرمانێ هەفدێ..... ٣٧

دەرمانی هەژدەی ٤٠
دەرمانی نۆزدەی ٤٣
دەرمانی بیستی ٤٧
دەرمانی بیست و یەکی ٥٠
دەرمانی بیست و دووی ٥٢
دەرمانی بیست وسێیی ٥٤
دەرمانی بیست و چواری ٥٦
دەرمانی بیست و پێنجی ٥٩
هەفتەماموبا تیشکا بیست و پێنجی ٦٣
مەکتوبا هەشتەمی ٦٣
تازیبەناما زاروکان ٦٣
خالا یەکی ٦٤
خالا دووی ٦٥
خالا سێیی ٦٨
خالا چواری ٦٩
خالا پێنجی ٦٩
تیشکا دووی ٧٣
خالا یەکی ٧٤
خالا دووی ٧٧
ئانیی یەکی ٧٧

تایبەتی دووەم ٧٨
تایبەتی سێیەم ٧٨
خاڵە سێیەم ٨٠
خاڵە چوارەم ٨١
خاڵە پێنجەم ٨٥
پرسیارێک ٨٥
پرسیاری دووەم ٨٧
پرسیاری سێیەم ٩٠
دوپاتەکردنەوە ٩٢

پەیاما نەخۆشان

نەخۆشی ژی ژ نیشکەکێڤە چاڤێن تە ڤەدکەت، و دبێژیتە کەلواش و جەستەیێ تە: «بزانە تو نە نەمری، تو نەسەربەردایی، تە کارەك یێ هەی، دەست ژ غرورێ بەردە، هزرا خۆ د چێکەرێ خۆدا بکە، بزانە تو دێ چییە د گۆڕیدا ، هوسا خۆ ئامادە بکە!». ها ب ئەڤێ دیتنێ نەخۆشی، بۆ مرۆڤی شیرەتکارەك وەسایە کو چ جاران مرۆڤی ناخاپینیت و ڕێنیشاندەرەکێ هشیارکەرە